

Namminersorlutik Oqartussat

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik

Ilanngussaq 1:

**Qeqertarsuup Tunuani Nunap
immikkoortortaani Mittarfissanut
Periarfissat pillugit allaatigisaq**

Namminersorlutik Oqartussat

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik

Ilanngussaq 1: Qeqertarsuup Tunuani Nunap immikkoortortaani Mittarfissanut Periarfissat pillugit allaatigisaq

Sulisitsisoq	Namminersorlutik Oqartussat Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik Imaneq 1A - 601 Postboks 909 3900 Nuuk		
Siunnersortit	Orbicon Arctic A/S Industrivej 31 3900 Nuuk	Rambøll Grønland A/S (UR) Imaneq 32, 2. sal 3900 Nuuk	Rambøll A/S (UR) Hannemanns Allé 53 2300 København S
Suliniutip nr.	8031700037		
Suliniummik			
aqutsisoq	INBR		
Suliarinnittut	FBK / ERK / INBR / INAB / JACS		
Pitsaassutsimik			
qulakkeerinnittut	INBR / FBK / MICM		
Kukkuners. nr.	12.1		
Akuersissuteqar-			
toq	INBR/FBK		
Saqqummiunne-			
qarfia	13.06.2020		

IMARISAA

1. Atuarnissamut ilitsersuut	8
2. eqikkaaneq	10
2.1. Misissueqqissaarnerup siunertaa	10
2.2. Misissueqqissaarnermi inernerit eqikkaarneqarnerat:	11
3. Suliniutip tunuliaqutaa	14
3.1. Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaanerani killiliussatut piumasaqaatit	14
3.2. Misissueqqissaarnerup siunertaa	18
3.3. Malittarisassiatigut killiliussatut piumasaqaatit	18
3.4. Attuumassusillit	18
3.5. Suliassap nassuiaatiginerata iluarsissuteqarfiginera	18
4. Pilersaarusionermut tunuliaqutaa	20
4.1. Timmisartunik qulimiguullinnillu qanoq annertutigisumik angallassisarneq	20
4.2. Umiarsuarnik angalasartut amerlassusaat	21
4.3. Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaanera ...	23
4.4. Aarlerinaataasunik misissueqqissaarneq – silap pissusaata allangornera	28
5. timmisartut qulimiguullillu pillugit paasissutissat	29
6. Qeqertarsuarmi mittarfik nutaaq	33
6.1. Qeqertarsuaq pillugu	33
6.2. Angalassimasut amerlassusaat	33
6.3. Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut.....	34
6.4. Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut	34
6.5. Timmisartunik nakkutilliineq	35
6.6. Mittarfissap sumiinnissaa.....	36

6.7.	Nunap ilusaanut tunngasut	37
6.8.	Sanaartornissami missingersuutit.....	37
6.9.	Qeqertarsuarmi inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat	37
	Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami aningaasaliissutitigut aningaasalersuineq pillugu	40
6.10.	40	
6.11.	Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu	41
6.12.	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit	42
6.13.	Iliuuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat.....	43
7.	Qasigianguani mittarfik nutaaq	44
7.1.	Qasigianguit pillugu	44
7.2.	Angalasimasut amerlassusaat	44
7.3.	Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut.....	45
7.4.	Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut	45
7.5.	Timmisartunik nakkutilliineq	46
7.6.	Mittarfiup sumiinnissaa	47
7.7.	Nunap ilusaanut tunngasut	47
7.8.	Sanaartornissami missingersuutit.....	48
7.9.	Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat.....	48
7.10.	Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami aningaasaliissutitigut.....	50
7.11.	Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu	51
7.12.	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit	52
7.13.	Iliuuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat.....	53
8.	Kangaatsiami mittarfik nutaaq.....	53
8.1.	Kangaatsiaq pillugu.....	53
8.2.	Angalasimasut amerlassusaat	54
8.3.	Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut.....	55
8.4.	Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut	55
8.5.	Timmisartunik nakkutilliineq	56

8.6.	Mittarfiup sumiinnissaa	56
8.7.	Nunap ilusaanut tunngasut	57
8.8.	Silap pissusaanut tunngasut	57
8.9.	Sanaartornissami missingersuutit	58
8.10.	Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat	58
8.11.	Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami anigaasaliissutitigut aningaasaliineq pillugu	60
8.12.	Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu	61
8.13.	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit	62
8.14.	Iliuuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat	64
9.	ingerlatsinermi aningaasartuutit misissoqqissaarnerat	65
9.1.	Mittarfinnut ataatsimoortumik sanaartortitsinissami missingersuutit	65
9.2.	Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi aningaasartuutaannut sunniutissat .	65
9.3.	Namminersorlutik Oqartussat timmisartuutileqatigiinnut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutai	68
10.	Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat	70
10.1.	Aallarniutitut oqaaseqaatit	70
10.2.	Tunngavigineqartut	70
10.3.	Sanaartornissami aningaasartuutissat	71
10.4.	Inuiaqatigiit aningaasaqarnerini inernerit	71

Isumasiuutit naalisaanerillu

IATA	ICAO	Illoqarfik
JAV	BGJN	Ilulissat
JGO	BGGN	Qeqertarsuaq
JCH	BGCH	Qasigiannuguit
JEG	BGAA	Aasiaat
QPW	BGKA	Kangaatsiaq
JHS	BGSS	Sisimiut
SFJ	BGSF	Kangerlussuaq
JSU	BGMQ	Maniitsoq
GOH	BGGH	Nuuk
JFR	BGPT	Paamiut
JJU	BGJH	Qaqortoq
JNS	BGNS	Narsaq
JNN	BGNN	Nanortalik
UAK	BGBW	Narsarsuaq

Tabel 01: Kalaallit Nunaanni mittarfinnut, qulimiguilinnullu mittarfinnut toqqakkanut ilisarnaasiussat.

ADRM	Airport Development and Resource Manual
AFIS	Aerodrome Flight Information Service
BL	Timmisartuussinermi aalajangersakkat (Angallannermut aqutsisoqarfimmit atulersinneqartut)
CASK	Cost of Available Seat Kilometer
CASM	Cost of Available Seat Miles
DHC 6	Dash 6, Twin Otter
Naalakkersuisoqarfik	Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik
EASA	European Aviation Safety Agency
IATA	International Air Traffic Association
ICAO	International Civil Aviation Organisation
KAIR	Kalaallit Airports A/S
MIT	Mittarfeqarfiit
MTOW	Maximum Take Off Weight
RESA	Runway End Safety Area
STOL	Short Take-off and Landing

Tabel 02: Naalisaanerit allat.

Ullutsinni nalingata nassuiarnera

Erniat eqqarsaatigineqarlutik siunissami aningaasaliinissat, isertitassat aningaasartuutissallu ullutsinni nalinga aallaavigalugu misissueqqissaarnermi naatsorsorneqarput. Akinut malinnaatitaq matumani ukiumut 4 procentusooq aallaavigalugu, siunissami akiliutissat tamarmik ullutsinni nalinginut erniat naatsorsorneqarput. Erniatut naatsorsuussaq taanna, taarsigassarsisitsisarnermi nalinginnaasumik erniaritinneqartartumut kakkersuunneqassanngilaq. Aningaasaliinissaq imminut akilersinnaassanersoq, periarfissatullu aningaasaliinissanut nallersuutissatut naatsorsuutit atorneqassapput. Matumani periarfissani pingasuusuni Qeqertarsuarmut, Qasigiannuanut Kangaatsiamullu ullutsinni nalingi nallersuunneqassapput. Piffissaq 2018-imit 2050 tikillugu pineqarpoq.

Mittarfik akunniffiusartooq

Sumiiffiit assigiinngitsut akornanni ilaasunik timmisartuussisarnermi, mittarfik akunniffiusartooq pingaarnertut mittarfiuvoq. Assersuutigalugu nunat assigiinngitsut akornanni, nunap immikkoortortaanilu timmisartuussisarnermi Kalaallit Nunaanni Kangerlussuaq akunniffiusarpoq.

Timmisartuussinermi aqqusaarnerit

Aallarfimmit tikitassamut ingerlaartilluni aqputaani minnerit aqqusaarnermik taaneqartarput. Assersuutigalugu Narsarsuarmut Nuummumut, utimullu timmisartuussinermi Paamiut aqqusaarneqartarpoq.

1. ATUARNISSAMUT ILITSERSUUT

Periarfissat pillugit allaatigisaq manna tulliuuttunik immikkoortortaarpoq:

Immikkoortoq 1: Atuarnissamut ilitsersuut (immikkoortoq manna).

Immikkoortoq 2: Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiamilu qulimiguulinnut mittarfinnut pingasuusunut taartissatut Qeqertarsuup Tunuani ataatsimik arlalinnilluunniit mittarfiliornissani angallannermut, sanaartornermut, suliassanut aningaasaqarnermullu tunngatillugu inernerit, suliniutillu siunertaa eqikkaanermi eqikkaarneqarput.

Immikkoortoq 3: Illoqarfiit minnerit nunaqarfiillu sullinneqarnissaat siunertaralugu angallassinissami periusissat siunnersuutigineqarlutik, Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaananerani killiliussatut piunasaqaatit suliniutip tunualiaqutaani takussusiorneqarput. Misissueqqissaarnermi suliassani iluarsissutissatut aalajangerneqartut, immikkoortumi aamma takussusiorneqarput.

Immikkoortoq 4: Qulimiguulinnut mittarfinni taakkunani pingasuusuni qanoq annertutigisumik angallattoqartarnerisq kiisalu atasumik imaluunniit akunnitarfeqarluni timmisartuussisarnerisq aaqqissuunneqarsinnaanerani pilersarusiornermut tunuliaqutaq takussutissiivoq.

Immikkoortoq 5: Qeqertarsuup Tunuani pingasunik mittarfittaartoqarsinnaaneranut atatillugu mittarfiit takissusissaat, suliassallu eqqarsaatigalugit timmisartut qulimiguullillu sorliit atorneqarsinnaassanersut, timmisartut qulimiguullillu pillugit paasissutissani takussutissinneqarpoq.

Immikkoortoq 6, 7 aamma 8: Qeqertarsuarmi, Qasigianguani Kangaatsiamilu mittarfiliortoqarsinnaanera pillugu illoqarfiit tamarmik immikkut pillugit, immikkoortuni taakkunani pingasuusuni ersarinnerusumik paasissutissiissutigineqarlutillu, misissueqqissaarnermi angusanik paasissutissiippat. Taamaalilluni mittarfiit taakku pingasut pillugit aalajangiisuusussat immikkut aalajangiisinnanngorlugit, misissueqqissaarnermi tunngavigineqartut saqqummiunneqarput. Mittarfiliarineqarsinnaasuni taakkunani pingasuusuni pissutsit, naatsorsuutigineqartullu arlallit assigiippat, taamaattumillu immikkoortuni taakkunani pingasuusuni uteqqiilluni paasissutissaqarluni.

Immikkoortoq 9: Illoqarfinni taakkunani pingasuusuni mittarfinnut asfaltigaanatik 650 meterinik takitigisunut, asfaltigaallutillu 799 meterinik takitigisunut naatsorsuutigisamik aningaasaliissuteqarnissat pillugit, ingerlatsineri aningaasaqarnerup misissoqqissaarneqarneri takussutissartalerlugit immikkoortumi tassani saqqummiunneqarput. Tamatuma saniatigut illoqarfinni taakkunani pingasuusuni qulimiguulinnut mittarfeqarunnaarsillugu mittarfiliortoqarnissaani, Mittarfeqarfiit

ingerlatsinermi aningaasaqarneranut sunniutissat pillugit immikkoortumi tassani misissoqqissaarneqarpoq.

Immikkoortoq 10: Kiisalu sanaartortitsinissami aningaasartuutissat, Mittarfeqarfiillu ingerlatsinermi angusassai ullutsinni nalinganut naatsorsorlugit inuiaqatigiit aningaasaqarneri misissoqqissaarneqarnera kiisalu Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinissami isumaqatigiissutinut tamakkiisumik aningaasartuutissai kiisalu Qeqertarsuarmi, Qasigiannuani Kangaatsiamilu mittarfiliortoqassappat illoqarfinnut taakkununga immikkut aningaasartuutissai immikkoortumi matumani kingullermi saqqummiunneqarput.

2. EQIKKAANEQ

2.1. Misissueqqissaarnerup siunertaa

Qeqertarsuup Tunuani nunap immikkoortortaani pingasunik mittarfiliornissaq pillugu angallannermut, sanaartornermut, suliassanut kiisalu aningaasaliinissamut, ingerlatsinermut, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut tunngasut ersersinneqarnissaat nalunaarusiami matumani siunertaavoq. Qeqertarsuarmut/Qeqertarsuarmut, Qasigianguanut/Qasigianguanit, Kangaatsiamut/Kangaatsiamit ullumikkut qulimiguulimmik timmisartuussisarneq, timmisartunik timmisartuussisalnissamut mittarfiit atorineqassapput.

Massakkut Aasianni, Maniitsumi, Paamiunilu mittarfiit piusut mittarfittut naatsutut mittarfingortinneqarnerisigut Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiamilu mittarfissanut nutaanut timmisartuussisarnermi atalersinneqaratarsinnaanerini, periarfissat kingunissaalu nalilersussallugit matumani aamma siunertaavoq.

Nunap immikkoortortaani mittarfissat asfaltigaanatik 650 meterinik takitigissasut aallaqqaammut naatsorsuutigineqaraluarpoq. Taamaakkaluartoq timmisartuutileqatigiit siunnersortillu naliliinerisa kingorna paasinarsivoq, mittarfiit naannerisa kingunerisaannik mittarfiit timmisartunit aalajangersimasunit, usinnaassutsikkullu killeqartunit ikitsuinnarnit taamaallaat miffigineqarsinnaassasut. Imaappoq, timmisartuq 19-inik ilaasoqarsinnaagaluarluni, 19-init ikinnerusunik ilaasoqarsinnaassaaq. Taamaattumik Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfimmit (Naalakkersuisoqarfik), siunnersortiniillu siunnersorneqarnerup kingunerisaanik aalajangerneqarpoq, mittarfik 799 meterinik takitigaluni asfaltigaasoq, Air Greenlandip timmisartuutaannik Dash 8-200-nit miffigineqarsinnaasoq periarfissatut aamma misissorneqassasoq. Erseqqissaatigineqassaaq, mittarfimmut asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisumut asfaltigaanani mittarfik 799 meterinik takitigisoq sanilliukkaanni, taamatulli pitsaatiginngimmat. Imaappoq, mittarfik asfaltigaanani 799 meterinik takitigisoq, Dash 8-200-nit oqimaassutsikkut killiligaanngitsunit miffigineqarsinnaassanngilaq. Suliassat aningaasaqarnermullu tunngasut tulliuttumi misissoqqissaarnerini, mittarfik asfaltigaanani 650 meterinik takitigisoq kiisalu mittarfik asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisoq misissoqqissaarneqarput.

Taamaalilluni ataatsimut isigalugu, massakkut qulimiguulinnut mittarfiit pingasuusut, qanoq ililluni timmisartunut mittarfinnut pingasunngortinneqarsinnaassanersut misissussallugu siunertaavoq. Tamatuma saniatigut taamatut allanngineq sullissinermi pitsaanerulersitseqataasinnaassanersoq kiisalu suliatigut ingerlatsinermilu aningaasartuutitut sipaaruteqarfiusinnaassanersoq kiisalu Qeqertarsuup, Qasigianguit, Kangaatsiallu silaannakkut imaatigullu angallassinikkut sullinneqarnerini Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinermi isumaqatigiissutitut aningaasartuutigisartagaannut annikillisaataasinnaassanersoq misissoqqissaassallugu siunertaavoq.

Taamaalilluni aningaasaqarnikkut suliassatigullu iluaqtissat ajoqtissallu assigiinngitsuutillugit, aaqqiissutaasinnaasutut periarfissat assigiinngitsut misissoqqissaarneqassapput. Politikikkut tulleriarineq, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugit aaqqiissutissat assigiinngitsut taakku immikkut ilaartorneqarsinnaasutut, ilanngarterneqarsinnaasutullu saqqummiunneqarput.

2.2. Misissueqqissaarnermi inernerit eqikkarneqarnerat:

Sanaartornerup, angallasserup, suliat, aningaasaqarnerullu misissoqqissaarneqarneri eqikkaranni, tulluuttut pingaarnertut anguneqarput:

- Sanaartorneq eqqarsaatigigaani Qeqertarsuup Tunuani Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiamilu nunap immikkoortortaani mittarfinnik naatsunik sanaartortoqarsinnaassasoq.
- Mittarfiit asfaltigaanatik 650 meterinik takitigisut Dash 8-200-nit miffigineqarsinnaanissaannut naappallaassasut, taamaallaallu killilimmik usinnaassusilerlugit/ilaasoqarsinnaassusilerlugit Dash 6, Twin Otter-init assigisaanniillu miffigineqarsinnaassasut. Tamatuma saniatigut Dash 8-200 asfaltigaanani mittarfimmu missinnaangilaq, isumannaatsumilli unikkiartorsinnaassappat mittarfik 799 meterinik takitigaluni asfaltigaasariaqartoq.
- Aasianni, Maniitsumi, Paamiunilu mittarfiit piusut naatsutut mittarfinngortinneqaraluarpata sipaarutissat annertunaviannimmata, massakkullu angalanissamik pisariaqartissut eqqarsaatigigaanni angallassineq naapertuutereemat, angallassineq eqqarsaatigalugu mittarfiit pineqartut naatsutut mittarfinngortinneqassappata naleqqutissanngitsaq.
- Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat isiginiaraanni Qeqertarsuarmi, Qasigianguani Kangaatsiamilu nunap immikkoortortaani ataatsimik arlalinnilluunniit nutaanik mittarfiliortoqarpat imminut akilersinnaassanngitsaq. Angallasserit amerlassusaat, taamaalillunilu angallasserimi isertitat Mittarfeqarfiit ingerlatsinerimi aningaasartuutaannut qaffasissunut matussutaasinnaangitsut, soorlutaaq nunap immikkoortortaani mittarfissani pisariaqartumik aningaasaliinerit erniaqarluarnissaannut, nalikillilerneqarnissaannullu naammangitsut.
- Quлимiguulinnik nutaanerusunik iluarnerusunillu atortulinnik, eqaannerusunillu angallassinissamik kinguneqartussaalluni sila apeqquaatinnagu angalasinnaanerusunik pissarsinikkut, nunap immikkoortortaani quлимiguulinnut mittarfiit attatiinnarneqarunik imminut akilersinnaanerussasoq.
- Massakkut umiarsuarmik angalasartut tamarmik mittarfissanit taakkunanga pingasuusunit angalassalernerisigut ataatsimik periutsumik tunngavilimmik angalasseriaaseqalerneq ullutsinni nalinganut annikinnerpaamik sunniuteqarnerlussasoq, taamaakkaluartorli taamatut naatsorsuuteqarnerup anguneqarnissaanut annertuumik nalorninartortoqartoq.

- Angallasseriaatsimut toqqaannartumik atasumik aningaasaqarnikkut sunniutaasussat saniatigut illoqarfinni pineqartuni inuutissarsiutinik ineriartortitsinerup annertusisinnaaneratigut, takornarialerinerullu siuarsarneqarsinnaaneratigut pitsaasumik sunniuteqarsinnaassasoq. Ilutigalugu angallasseriaatsip pitsaanerulernera, atugarissaarnermut aamma sunniuteqarluaratarsinnaassasoq.
- Qeqertarsuup Tunuani Qeqertarsuarmi, Qasigianguani Kangaatsiamilu qulimiguulinnut mittarfiit anginerit pingasuusut timmisartunut mittarfinngortinneqarnerisigut atuilluarnerusinnaanerumut annikillisaataassasoq, taamaalillunilu Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnut mittarfiit sinnerisa 12-iusut aningaasaqarnerinut aamma annikillisaataassasoq. Taamatut sunniuteqarnerlunnissaa, massakutut Bell 212-inik assigisaannilluunniit atuinani angallannissamik pisariaqartitsinerumut naapertuuttumik qulimiguulinnik mikinerusunik (ass. AS 350-inik assigisaannilluunniit) atuilernikkut, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit killilerneqarsinnaavoq.
- Eqikkaraanni imaappoq, qulimiguulinnik angallassivinni qulimiguulinnullu mittarfinni qulimiguulinnik nutaaliaanerusunik, sukkanerusunik, aningaarsartuutillu eqqarsaatigalugit atorluanaanerusinnaasunik timmisartuutiqatigiit atuilernerisigut, aningaasaqarnikkut sullissinikkullu pitsanngorniarneq annerpaaq anguneqassaaq.
- Angallasseriaaseq allanngortinneqarsinnaalluni, atortut nutaaliaanerusunngortinneqarsinnaallutik, aningaasaqarnikkullu killiliussatigut piumasaqaatit nutarsarneqarsinnaallutik 2021-mi atuutilertussanik kiffartuussinermi isumaqatigiissutit nutaat, 2020-p ingerlanerani isumaqatigiissutigineqartussaapput. Isumaqatigiissusiornissami piumasaqaataasussat apeqqutaatillugit, kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit taakku akisuninngorsinnaallutillu akikinnerulersinnaapput, kisianni nutaanik mittarfiliarani qulimiguulinnik nutaaliaanerusunik atuilernikkut qulimiguulinnut mittarfiit atuutsiinnarneqarunik imminut akilersinnaanerunissaanik pingaarnertut inerniliussamut tamanna allannguissanngilaq.

Siuliani eqikkaanermi atuarneqarsinnaasutut, pissutsit assigiinngitsut imminnut kaputartuutsillugit aningaasaliinissaq pillugu aalajangiinissaq imaannaanngilaq. Nunap immikkoortortaani mittarfissanut taakkununga pingasuusunut ataatsimoortumik aningaasaliisoqassasoq aalajangiisoqarsinnaavoq, imaluunniit mittarfimmut ataatsimut arlalinnulluunniit aningaasaliisoqassasoq aalajangiisoqarsinnaalluni.

Mittarfissanut ataasiakkaanut aningaasaliinissat annertussusissaat kiisalu ullutsinni nalinga aalajangiinissami tunngavissat pingaarnersaraat, matumanilu aningaasaliinerit Mittarfeqarfii illu mittarfinnik ingerlatsinerini kiisalu Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutaat eqqarsaatigalugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat isigalugu suliniut imminut akilersinnaassanersoq ullutsinni nalinga takussutissiissalluni.

Mittarfissani periarfissani tamani ullutsinni nalinga negativimik inerneqassaaq. Oqaatigineqareersutut, qulimiguulinnik nutaaliaanerusunik pissarsilluni massakkut qulimiguulinnik ingerlatsineq attatiinnarneqaruni, aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu aaqqiissutissatut orniginarnerpaassaaq.

3. SULINIUTIP TUNULIAQUTAA

3.1. Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aqqissuussaanagerani killiliussatut piunasaqaatit

Illoqarfiit nunaqarfiillu avinngarusimanagerat, nunap ilusaa, silallu pissusaa unamminarsinnaasut, pingaartumillu illoqarfinit minnerusunit nunaqarfinniillu angallattoqarpallaartannginera Kalaallit Nunaata ilisarnaatigaa. Kangerlussuarmit (2023-llu kingorna Nuummit Ilulissaniillu) nunat tamalaat akornanni timmisartuussisarinnikut kiisalu 37-nik ilaasoqarsinnaasunik Dash 8-200-inik illoqarfiit annersaannut timmisartuussisarinnikut kiisalu Namminersorlutik Oqartussanut kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarinnikut qulimiguulinnik mikisunik angilaartunillu timmisartuussisarinnikut angallassisarnerup aqqissuussaanagera pingasoqiusaavoq. Taassuma saniatigut Disko Line-mik Arctic Umiaq Line-millu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit tunngavigalugit, imaatigut angallassisoqartarpoq.

Illoqarfinnut minnerusunut, nunaqarfinnullu timmisartuussisarnerut, imaatigullu angallassisarnermut Namminersorlutik Oqartussat 2018-imi 153,8 mio. koruunit tapiissutigai (aningaasaqarnerup misissoqqissaarnerani aallaavigineqarpoq). 2020-mut Aningaasanut Inatsimmi 157,8 mio. koruunit immikkoortinneqarput, taakkunanngalu 24,2 mio. koruunit Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnik, imaatigullu angallassinernut (Arctic Umiaq Line ilanngunnagu) atugassanngortinneqarlutik. Qulimiguulinnut mittarfiit 15-iupput.

Kalaallit Nunaanni mittarfiit piusut pilersaarutaasullu, takissusaat qalliutaallu eqqarsaatigalugit tulliuttutut ipput:

Mittarfiit suussusaat	Mittarfiit takissusaat ilanngullugit, timmisartuussisarnermi aqqissuussaaneq piusooq	Mittarfiit takissusissaasa misissoqqissaarneri ilanngullugit, timmisartuussisarnermi aqqissuussaaneq nutaaq
Nunat assigiinngitsut akornanni mittarfiit akunniffiusartut	Kangerlussuaq (asfaltigaq 2.815) Narsarsuaq (asfaltigaq 1.830)	Ilulissat (2.200) Kangerlussuaq (siunissami atuuffissaa, mittarfiillu takissusissaa suli aalajangerneqanngillat) Nuuk (2.200)
Atlantikup avannarpasissuani timmisartuussisarlutik mittarfiit	Ilulissat (asfaltigaq 845) Kulusuk (asfaltigaanngitsoq 1199) Nerlerit Inaat (asfaltigaanngitsoq 1000) Nuuk (asfaltigaq 950)	Ittoqqortoormiit (asfaltigaq 799 m kiisalu asfaltigaanngitsut 650, 799 aamma 1199 m) Qaqortoq (asfaltigaq 1.500)

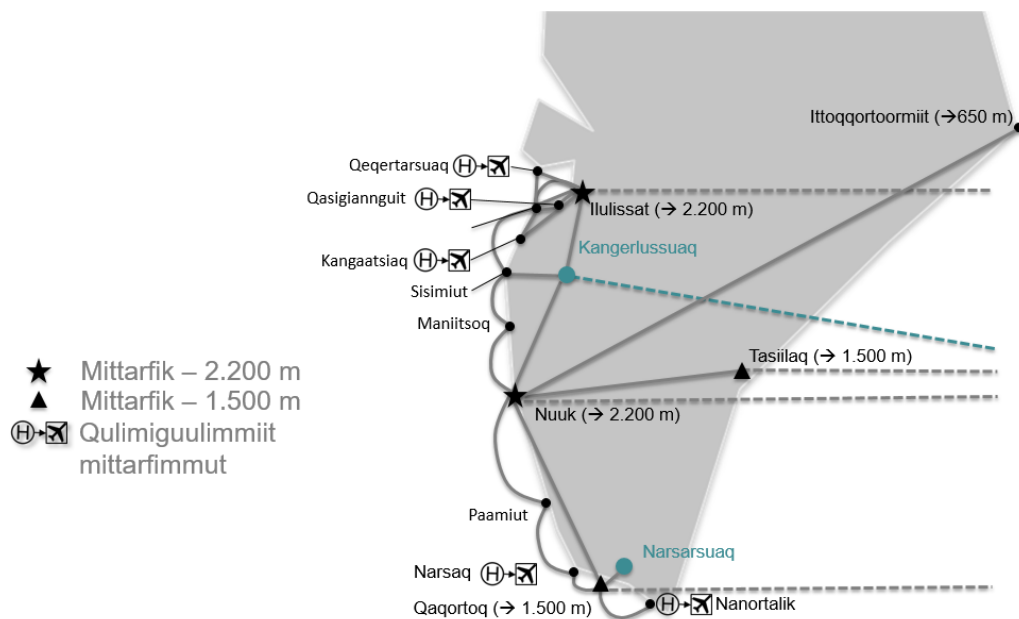
		Tasiilaq (asfaltigaq 799 kiisalu asfaltigaanngitsut 1199 aamma 1500 m)
Mittarfiit suussusaat	Mittarfiit takissusaat ilanngullugit, timmisartuussisarnermi aaqqissuussaaneq piusooq	Mittarfiit takissusissaasa misissoqqissaarneri ilanngullugit, timmisartuussisarnermi aaqqissuussaaneq nutaaq
Nunap iluani timmisartuussinernut mittarfiit	Maniitsoq (asfaltigaq 799) Paamiut (asfaltigaq 799) Qaanaaq (asfaltigaanngitsoq 900) Qaarsut (asfaltigaanngitsoq 900) Sisimiut (asfaltigaq 799) Upernavik (asfaltigaq 799) Asiaat (asfaltigaq 799)	Kangaatsiaq (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Maniitsoq (asfaltigaq 799) Nanortalik (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Narsaq (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Paamiut (asfaltigaq 799) Qasigiannugit (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Qeqertarsuaq (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Qaanaaq (asfaltigaanngitsoq 900) Qaarsut (asfaltigaanngitsoq 900) Sisimiut (asfaltigaq 799) Upernavik (asfaltigaq 799) Uummannaq (asfaltigaanngitsoq 650 imaluunniit asfaltigaq 799 m) Asiaat (asfaltigaq 799)
Pisortat qulimiguulinnut mittarfiutai	Sumiiffiit 43-t	Sumiiffiit 38-t

Tabel 3-1: Mittarfeqarfii kiisalu Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik naapertorlugit 2018-imi mittarfiit suussusaasa takussutissartaa.

Inatsisartut Naalakkersuisullu 2015-imi aalajangerpaat, atlantikoq qulaallugu toqqaannartumik timmisartuussisalernissaq siunertaralugu Nuummi Ilulissanilu mittarfiit 2.200 meterinngorlugit tallisneqassasut kiisalu nunap immikkoortortaani timmisartuussisarnissanut Qaqortumi 1.500 meterinik takitigisumik nutaamik mittarfiliortoqassasoq. Inatsisartut 2018-imi ukiakkut ataatsimiinnermini sanaartornissaq pillugu inatsimmik akuersissuteqarnerisigut, aalajangiineq uppernarsarneqarpoq.

2015-imi aalajangiineq kiisalu Sanaartornermut Ataatsimiititaliap tassunga isumaliutissiissutigisaa tunuliaqutaralugit, illoqarfinnut minnerusunut nunaqarfinnullu timmisartuussisarnermi aningaasartuutininik atorluaanerunissamik, aalaakkaanerumillu timmisartuussisarnissami periarfissannik ujartuinermi misissuineq manna, Naalakkersuisut aallartitippaat. 19-it tikillugit ilaasoqarsinnaasunik timmisartunik Dash 6 Twin Otter-inik, King Air-inik assigisaanniilluunniit timmisartuussisarnissaq naatsorsuutigalugu, massakkut qulimiguulinnut mittarfiit ilaat mittarfinnik asfalterneqanngitsunik 650 meterinik takitigisunik taarserneqarnerisigut tamanna aallaavittut anguniarneqartussaavoq.

2015-imi aalajangiineq ilutigalugu Inatsisartut Sanaartornermut Ataatsimiititaliaanit siunnersuutigineqarpoq, mittarfiit piusut ilaasa atuuffii allangortinneqarsinnaasut, taamaalillunilu massakkut Dash 8-200-t atorneqartut atorunnaarlugit timmisartut mikinerusut atulernerneqarnerisigut ingerlatsineq akikinnerulersinneqarluni. Mittarfiit aaqqissuussaanerisa allangortinneqarnissaannik siunnersuutigineqartut, tulliuuttumi Takussutissaq 3-1-imi takussusiorneqarput.

Takussutissiaq 3-1: Timmisartuussinermi angallaviit pilersaarutaasumik allangortinneqarnissaasa takussusioreqarnera. Aallerfik: Ineqarnermut Attaveqaaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik 2018 kiisalu Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq 2011. Takussutissartaa Cowi 2014-imi suliarineqarpoq.

Taamaalilluni angalassinissami ilusissatut siunnersuutigineqartoq tulliuuttunik suliniutissartaqarpoq:

- Qulimiguulinnut mittarfiit tallimat: Narsami, Nanortalimmi, Qasigianguani, Kangaatsiami, Qeqertarsuarmilu mittarfiit, timmisartunut annerpaamik 19-inik ilaasoqarsinnaasunik miffigineqarsinnanngorlugit asfaltigaanngitsunik mittarfingortinneqassapput.
- Mittarfiit pingasut: Aasianni, Maniitsumi Paamiunilu mittarfinni massakkut ilaatigut AFIS-it, ikuallattoqaratarsinnaanerani upalungaarsimanerit massakkutut inissisimanerisut ittariaarullugit, taamaalillunilu ingerlatsinermi aningaasartuutit appartinneqarlutik, aammali piffissaq eqqorlugu angalasinnaanerit ajorseriarlutik, mittarfiit atuunnerat allangortinneqassapput, takuuk Inatsisartut aalajangiinerat UKA2015/167.

Erseqqissaatigineqassaaq, Aasianni, Maniitsumi Paamiunilu mittarfiit atornerisa allangortinneqarnissaanni sanaartormerik kinguneqassanngatinneqanngimmata, uanili pingaartumik suliatigut, Dash 8-200-llu mittarfinnut missinnaajunnaarnerinik kinguneqartussamik mittarfiit takissusaasa annikitsuinnarmik allangortinneqarnissaat pineqarmat.

Tamatuma saniatigut 2015-imi Inatsisartunit aalajangerneqarpoq, Kulusummi Mittarfiup Tasiilami mittarfittaamut nuutsinneqarsinnaanerani kiisalu Nerlerit Inaanni mittarfiup Ittoqqortoormiit eqqaani mittarfimmuut nuutsinneqarsinnaanerani periarfissanik Naalakkersuisut misissueqqissaartitsissasut. Suliniutit taakku marluk immikkut nalunaarusiatigut saqqummiunneqarput (Ilanngussaq 4 aamma 5).

Tassunga ilanngullugu Qaarsut Uummannallu akornanni qulimiguulimmik, imaatigullu angallassisarnerit pinngitsoortikkumallugit, Qaarsunni mittarfiup Uummannamut nuutsinneqarsinnaanerani periarfissanik misissuisoqassasoq Naalakkersuisut kissaatiginikuuat. Nunap ilusaa, silap pissusaa, suliallu assigiinngitsut misissoqqissaarneqarnikuupput nalilersorneqarlutillu, taakkulu teknikkikkut allakkiatigut eqikkaarneqarnikuullutik (Nalunaarusianik ataatsimoortitsinermi matumani Ilanngussaq 3).

Illoqarfinni nunaqarfinnilu pineqartuni angalasarnerit pitsanngorsarneqarnissaannik, Kalaallit Nunaannilu timmisartumik angallasseriaaseqarnermi ingerlatsinermi aningaasartuutit annikillisinneqarnissaat pillugu politikikkut, inuiaqatigiillu aningaasaqarnikkut atugarissaarnerat eqqarsaatigalugu misissoqqissaarneqarnissaannik kissaateqarneq tunuliaqutaralugit, misissueqqissaarneq aallartinneqarpoq.

3.2. Misissueqqissaarnerup siunertaa

Taamaalilluni eqikkaraanni, mittarfiit pineqartut tamaasa immikkut isigalugit kiisalu angallassinermi, mittarfiillu aqqissuussaannerat ataatsimut isigalugu ingerlatsinikkut, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugit suliniutit¹ imminut akilersinnaassanersut nalilerumallugu,

- Angallannikkut
- Sanaartornikkut
- suliatigut
- aningaasaliinernut, ingerlatsinermut, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut

tungasut nassuiarnissaat misissoqqissaarnermi matumani pingaarnertut siunertaavoq.

3.3. Malittarisassiatigut killiliussatut piumasaqaatit

Mittarfiit ilusissaasa nalilersorneqarnissaanni, timmisartuussinernilu mittarfiit atorneqarnissaanni periutsinut malittarisassiatigut killiliussatut piumasaqaatigineqartut tassaapput ICAO Annex 14 kiisalu Angallannermut Aqutsisoqarfiup BL-ii (innuttaasunik timmisartuussinermi malittarisassat), matumani pingaartumik mittarfinnik VMC²-inik pilersitsineq pillugu BL 3-1.

3.4. Attuumassusillit

Attuumassusillit tulliuuttut aallaavigalugit suliniutit nutaat nalilersorneqarput:

- Illoqarfiit pineqartut silaannakkut imaatigullu angallanneqartarnerinut tunngatillugu ingerlatsisunut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akiliutit eqqarsaatigalugit Namminersorlutik Oqartussat.
- Mittarfinnik imaluunniit qulimiguulinnut mittarfinnik pineqartunik Mittarfeqarfiit ingerlatsinerinut tunngatillugu ingerlatsinermut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit Namminersorlutik Oqartussat.
- Inissat, биллetsinut akigititat kiisalu piffissaq eqqorlugu tikittarnerit/aallartarnerit akulikissuserlu eqqarsaatigalugit angalasartut.
- Nassiussanut allakkanullu inissanut akulikissutsinullu tunngatillugu illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasut inuutissarsiutillillu.

3.5. Suliassap nassuiaatiginerata iluarsiiisuteqarfiginera

Misissueqqissaarnermut atatillugu timmisartut suussusissaat, mittarfiillu takissusissaat pillugit Air Greenland kiisalu Norlandair eqqartueqatigineqarput. Air Greenlandip innersuussutigaa, massakkut Dash 8-nut mittarfioreersuni annertusaalluni timmisartuussisarnissaq pillugu, mittarfiit Dash 8-200-nik miffigineqarsinnaasunngorlugit asfaltigaallutik 799 meterinik takitigissasut. Erseqqissaatigineqassaaq, Air Iceland Connect-i Kalaallit Nunaannut timmisartuussisarnermini timmisartunik taamak ittunik atuisarmat. Norlandair-ip

¹ Qasigianguani, Kangaatsiami, Qeqertarsuarmilu

² VMC: "Visual Meteorological Conditions", qallunaatut "Visuelle meteorologiske vilkår" Kalaallisut "Silasiernermit takussaasunut piumasaqaatit". Imaappoq, aquttarfimmit takusinnaasat aallaavigalugit timmisartuussinermi (VFR) malinneqartussaallutik silap qanoq issusianut tunngatillugu, putsunullu minnerpaatut ungasissusissatut minnerpaatut piumasaqaataasut.

innersuussutigaa, Dash 6, Twin Otter-ini oqimaassutsikkut killeqarnissaa pinngitsoortikkumallugu mittarfiit asfaltigaanatik minnerpaamik 799 meterinik takitigissasut.

Naalakkersuisoqarfik isumaqatigalugu aalajangerneqarpoq, 19-inik ilaasoqarsinnaasunik timmisartuussisarnissami asfaltigaanatik mittarfiit 650 meterinik takitigisut kiisalu Dash 8-200-nik timmisartuussisarnissami asfaltigaallutik mittarfiit 799 meterinik takitigisut aningaasatigut naatsorsuusiorfigineqassasut.

Kiisalu timmisartuussisarnerup aaqquissaanerata misissoqqissaanerata takutippaa, massakut angalariaaseq isiginiassagaanni Aasianni, Maniitsumi Paamiunilu mittarfiit piusut atornerarneri allangortinneqarpata naleqqutissanngitsaq. Angallanneq pillugu kisitsisitigut nalunaarusiat misissoqqissaanerisa takutippaat, illoqarfinit taakkunanga pingasuusunit angalasartut sinerissami illoqarfiit qanitarisaannut angalanatik pingaartumik Nuummut, Ilulissanut Kangerlussuarmullu (Københavnimut) angalasartut. Massakut angallasseriaaseq angalanissamik pisariaqartitsinermit naapertuuppoq. Taamaattumik mittarfiit pineqartut atornerisa allangortinneqarnissaannut tunngatillugu periarfissat allaatigineqanngillat.

Eqikkaraanni aallaqqaasiutitut misissuqqissaanerup kingunerisaanik, suliassap nassuaatigineqarnera tulliuttutut iluarsiiqqineqarpoq:

	Aallaqqaammut suliassat	Suliassanut iluarsiiisutit
Mittarfissat takissusissaat	Asfaltigaanani 650 m	Asfaltigaanani 650 meteri kiisalu asfaltigaalluni 799 meteri
Mittarfiit atornerisa annikillisinneqarnerat	Aasianni, Maniitsumi Paamiunilu mittarfiit atornerisa allangortinneqarnerat	Atorneri allangortinneqassanngillat
Angallasseriaaseq	Angallasseriaaseq – "atasumik"	Mittarfiit akunniffiusartut
Kiffartuussinermi isumaqatigiissutit	2017-2020 assigalugu	2017-2020 assigalugu

Tabel 3-2: Misissoqqissaagassatut suliassap iluarsiiqqineqarfiginera.

Atasumik angallassineq tassaavoq, timmisartoq qulimiguulilluunniit tikitassaminut ingerlaartilluni qulimiguulinnut, timmisartunulluunniit mittarfinnut arlalinnut akunnittarluni/aqqusaartarluni angallassinera. Atasumik angallassineq, illoqarfimmi bussit unittarfinnut uneqattaartarlutik ingerlaartarnerinut assersuunneqarsinnaavoq.

4. PILERSAARUSIORNERMUT TUNULIAQUTAQ

4.1. Timmisartunik qulimiguulinnillu qanoq annertutigisumik angallassisarneq
Qeqertarsuup Tunuani nunap immikkoortortaani mittarfinni, qulimiguulinnillu
mittarfinni matumani misissueqqissaarnermi misissuiffigineqartuni qanoq
annertutigisumik angallattoqartarnerseq tulluuttumi tabelini takuneqarsinnaavoq.

	2019/sap. ak.	2018/sap. ak.	2017/sap. ak.	2016/sap. ak.	2015/sap. ak.	2014/sap. ak.
Qeqertarsuaq (Q)	1.097/ 21,1	1.034/ 19,9	1.148/ 22,0	861/ 16,6	652/ 12,5	947/ 18,2
Qasigiannugit (Q)	1.153/ 22,2	1.073/ 20,6	1.060/ 20,4	887/ 17,1	986/ 19	964/ 18,5
Aasiaat (M)	16.547/ 318,2	17.583/ 338	17.540/ 337	17.604/ 338,5	17.337/ 333	17.718/ 340
Kangaatsiaq (Q)	469/ 9,0	493/ 9,4	345/ 6,6	390/ 7,5	461/ 8,8	589/ 11,3
Maniitsoq (M)	10.605/ 203,9	10.379/ 199,6	10.719/ 206	10.169/ 195,6	10.106/ 194,3	11.404/ 219,3
Paamiut (M)	3.616/ 69,5	3.783/ 72,7	4.009/ 77,0	3.627/ 69,8	3.736/ 71,8	3.613/ 69,4

Tabel 4-1: Suliniuummi matumani mittarfinnit pineqartunit aallarsimasut amerlassusaat. (Q) Qulimiguulinnut mittarfik, (M) Mittarfik. Aallerfik: MIT.

Malitsigisaanik mittarfinnit/qulimiguulinnut mittarfinnit timmisartut aallarneri
qassiusimanersut takussusiorneqarpoq.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Qeqertarsuaq (Q)	247	221	293	216	263	194
Qasigiannugit (Q)	252	217	311	263	289	239
Aasiaat (M)	1051	1095	1431	1321	1341	1192
Kangaatsiaq (Q)	84	86	119	108	125	123
Maniitsoq (M)	554	553	613	549	555	626
Paamiut (M)	260	238	316	269	271	258

Tabel 4-2: Suliniuummi matumani mittarfinnit pineqartunit aallarnerit amerlassusaat. Aallerfik: MIT.

Tabelini takuneqarsinnaavoq, mittarfinni qulimiguulinnullu mittarfinni pineqartuni angallattut amerlassusaat annertuumik assigiinngissuseqartut. Illoqarfanni minnerni pingasuni Qeqertarsuarni (854-inik innuttaasoqartumi), Qasigianguani (1.075-inik innuttaasoqartumi) ukiumut 1.000-it missaanniittunik ilaasoqartarpoq, Kangaatsiamilu (561-inik innuttaasoqartumi) ukiumut 500-t ataallugit ilaasoqartarluni. Illoqarfanni pingasuusuni mittarfeqareersuni Aasianni (3.214-inik innuttaasoqartumi), Maniitsumi (2.582-inik innuttaasoqartumi), Paamiunilu (1.334-inik innuttaasoqartumi) angallattoqarnerusarpoq. Mittarfinni pineqartuni inissat, akulikissutsit/akuttussutsit, minnerunngitsumillu timmisartuutileqatigiinnut Namminersorlutik Oqartussanik kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarlutik, isumaqatigiissuteqaratilluunniit angallavinni angallassisunut imminut akilersinnaassuseq eqqarsaatigalugit, angallattut amerlassusaat pingaaruteqartorujussuupput.

Taamaalilluni angallanneq eqqarsaatigalugu mittarfiit siuliani pineqartut oqimaaqatigiimmik ingerlatsinngillat, tamannalu angallavinni tamani inissanik pisariaqartitsinerup assigiissakannernissaannut, taamaalillunilu ingerlatsinikkut aningaasaqarnikkullu oqimaaqatigiissitsinissamut ajornakusoortitsilluni. Tamanna Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaananeranut tunngatillugu immikkoortumi tulliuttumi itisilerneqassaaq.

Mittarfeqarfiit kisitsisaataat naapertorlugit kisitsisitigut nalunaarusiat misissoqqissaarneqarput, silaannakkullu angallattut kisiisa nassuiaatigineqarlutik. Taassuma saniatigut sineriak sinerlugu illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni umiarsuarnik angallassisooqartarpoq.

4.2. Umiarsuarnik angalasartut amerlassusaat

Qeqertarsuup Tunuani massakkut timmisartunik angallasseriaaseq, siunissamilu angallasseriaasiusinnaasoq misissueqqissaarnermi matumani nassuiaatigineqarput. Erseqqissaatigineqassaaq, timmisartumik angallasseriaatsip saniatigut sumiiffimmi illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni sikuutinnagu umiarsuarmik aamma angallassisooqartarmat. Qeqertarsuaq, Qasigianguit Kangaatsiarlu pineqarput. Taamaalilluni angallasseriaatsit taakku marluk aasaanerani ukiuuneranilu tapertariitarpud. Taamaalilluni angallannermi kisitsisit ima isikkoqarput:

	2019-imi qulimiguulimmik angalasut	2019-imi umiarsuarmik angalasut	Qulimiguulimmik umiarsuarmillu angalasut katillugit
Qeqertarsuaq	1.097	3.305	4.402
Qasigianguit	1.153	1.747	2.900
Kangaatsiaq	469	575	1.044
Katillugit	2.719	5.627	8.346

Tabel 4-3: Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiamilu qulimiguulimmik, umiarsuarmillu angalasisaat amerlassusaat. Aallerfiit Mittarfeqarfiit aamma Disko Line.

Qulimiguulimmik angalasimasunut sanilliullugu umiarsuarmik angalasimasut marloriaataa sinnerlugu amerlanerusut takuneqarsinnaavoq, tamannalu soorunalimi ukiuuneranut sanilliullugu aasaanerani angalasartut amerlanerusarnerinik patsiseqarluni.

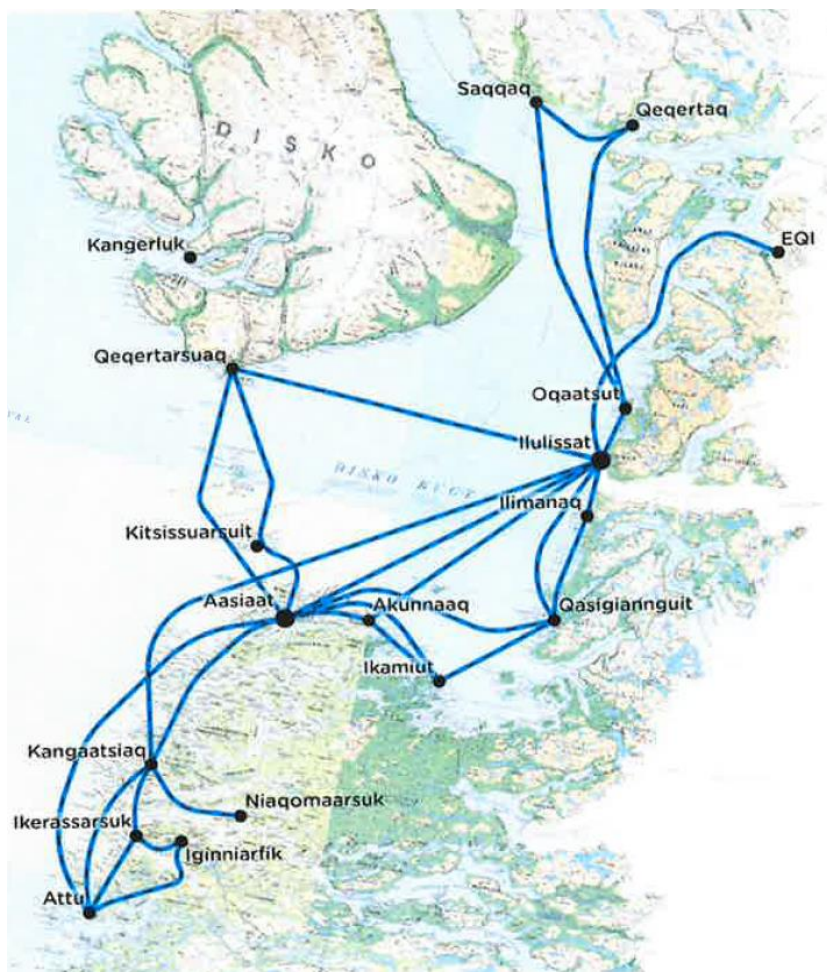
Nutaamik mittarfittaarluni Dash 8-200-t aqqusaartalersinneqarnerisigut, mittarfiit isertitatigut tunngavissaqarlualernissaannut, akilersinnaanerusumillu ingerlanneqarnissaannut tapertaasinnaangorlugit aasaanerani angalasartut, annerusumik minnerusumilluunniit timmisartumik angalasalersinneqarsinnaassanersut misissoqqissaarneqarpoq.

Taamaattoqassappat, niuernermik tunngaveqarluni timmisartuussinermi annertusaallutik tikitassat tungaannut timmisartuussinerminni illoqarfimmut/illoqarfinnut aqqusaarlutik timmisartuussisarnissaminnik timmisartuutileqatigiit piomassuseqartariaqarput, soorluttaaq umiarsuamik angalanermi akigititat, timmisartumillu angalanermi akigititat assigiipajaartunngortillugit Qeqertarsuarmut, Qasigianguanut, Kangaatsiamullu umiarsuarmik angallassisarneq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissut atorunnaarsinneqartariaqartoq. Aqqusaarneq tassaavoq sumiiffiit marluk akornanni, assersuutugalugu Kangerlussuarmut Nuummukartilluni Maniitsumut aqqusaarneq.

Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarnissaanni pissutsit minnerpaamik sisamat eqqorneqartussaapput, tassaasut timmisartumik angalanermi akigititat, umiarsuarmik angalanermi akigititat, akigititanik eqaatsuutitsineq, (pingaartumillu takornariat eqqarsaatigalugit) umiarsuarmik angalanerup nuannersua.

Mittarfinnut taakkununga pingasunut tunngatillugu naatsorsuutigisamit allatut pisoqassagalarpat misissueqqissaarnerit immikkoortuni tullerni takutinneqarput, tassanilu umiarsuarmik angalasartut timmisartuussinernut tamakkiisumik nuutsinneqaralarpata tamanna Mittarfeqarfiit iluanaarutigisartagaannut qanoq annertutigisumik sunniuteqassanersoq, taamaalillunilu aamma mittarfinni taakkunani pingasuusuni aningaasatigut iluanaarutissat takutinneqarlutik.

Qeqertarsuup Tunuani umiarsuarmik angallasseriaaseq tulliuuttutut ippoq. Qulimiguulimmik angallasseriaaseq taamatulli immikkoortoq 4.4-mi takussusiorneqarpoq.

Takussutissiaq 4-1: Qeqertarsuup Tunuani umiarsuarmik angallasseriaatsip nunap assingatigut takussusiornera.

Qeqertarsuup Tunuani 2019-imi umiarsuamik angalasut 15.287-iupput, qulimiguulimmillu angalasut 5.443-llutik.

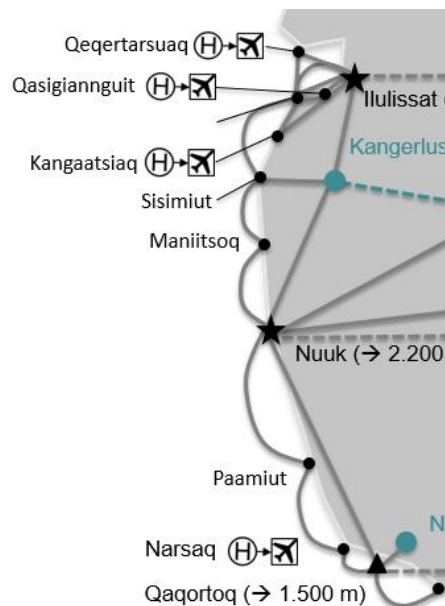
4.3. Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaana

4.3.1 Kitaata sineriaani atasumik timmisartuussineq

Kalaallit Nunaata Kitaata sineriaani mittarfiit timmisartunit mikinerusunit annerpaamik 19-inik ilaasoqarsinnaasunit atasumik timmisartuunneqartarnissaat pillugu Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap eqqarsaatersuutigisai, innersuussutigisaalu ilaatigut tunualiaqutaralugit, misissueqqissaarnissami matumani suliaasaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aalajangiussassatut siunnersuusiaraa.

Atasumik timmisartuussisarnissaq pillugu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap innersuussutigisaa tassaavoq, timmisartut mikinerusut amerlanerpaamik 19-inik ilaasoqarsinnaasut soorlu assersuutigalugu Nuummut Ilulissanulluunniit, Qaqortumilu mittarfittaassamut ingerlaarnerminni mittarfinnut aqqusaartassasut. Imaappoq, timmisartut tikitassaminnut ingerlaarnerminni mittarfiit amerlanerusut aqqusaartassagaat, tikitassallu tungaanut naammattumik ilaasoqarneq ajorfiini ilaasut tikitassaminnut toqqaannartumik ingerlaarnatik illoqarfiit minnerusut, nunaqarfiillu aqqusaqqaartassagaat.

Taamaakkaluartoq ingerlaarfiup aqqusaani ilaasut illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni angalasarnatik pingaartumik Nuummut/Nuummit, Kangerlussuarmut/Kangerlussuarmut, Narsarsuarmullu/Narsarsuarmiillu angalasarput. Taamaalilluni atasumik angallassineq, angallanneqarnissamik pisariaqartitsinermut naapertuutinnilaq.

<p>Atasumik angallassinermi timmisartunut mikinernut iluaqutit</p>	<p>Atasumik angallassinermi timmisartunut mikinernut ajoqutit</p>
<p>Massakkut qulimiguulimmik timmisartuussisarnermut sanilliukkaanni aningaasartuutikinneruneq. Tamanna billetsinut akikillisaataasinnaavoq aamma/imaluunnit kiffartuussinermi isumaqatigiissutinut akiliutinut apparsaataasinnaalluni.</p> <p>Ilaatigut AFIS-ip, ikuallattoqaratarsinnaanerani upalungaarsimanerup annikillisinneqarnerisigut, mittarfinni taakkunani pingasuusuni piusuni</p>	<p>Angalasut tikitassaminnut apuutsinnagit sumiiffinnut allanut aqqusaartarnerit amerlanerusut.</p> <p>Angallassinermi pisariaqanngitsumik suliassarpasuit, timmisartuussinermi pisariaqanngitsumik aningaasartuutit, angalanerullu pisariaqanngitsumik sivissusaa.</p>

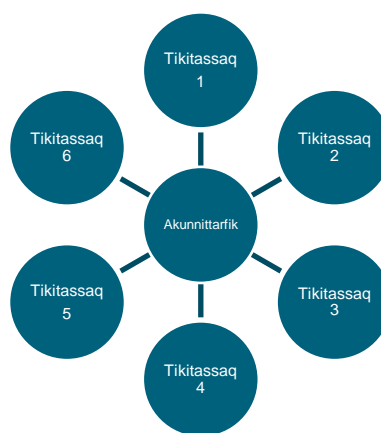
ingerlatsinermi aningaasartuutit
appasinnerulaartut.

Tabel 4-4: Atasumik angallassinermi iluaqutit ajoqutillu.

4.3.2 Akunnittarfeqarluni angallasseriaaseq

Nunat tamalaat akornanni Kangerlussuarmi akunnittarfik, sineriammi Kulusummilu timmisartut ingerlaarfigisartagaanni nunap immikkoortortaanni akunnittarfippaalunnt atavoq. Namminersorlutik Oqartussanik kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarnikkut taakkunangaanniit umiarsuarnik, qulimiguulinnillu illoqarfinnut minnernut nunaqarfinnillu angallassisoqartarpoq.

Pingaartumik Aasiaat, Maniitsoq, Paamiullu eqqarsaatigalugit angallaffiunerpaanit Ilulissanit/Ilulissanut, Kangerlussuarmit/Kangerlussuarmut, Nuummit/Nuummut, Narsarsuarmiillu/Narsarsuarmullu ullut tamangajaasa “aqqusaarnernit” aqqusaarneqartarput. Nunanit allanit tikittoqartarnerani /nunanut allanut aallartoqartarnerani Kangerlussuarmut akunnittarnerit ilaatigut pineqarput, ilaatigullu Nuummumut toqqaannartumik angalasarnerit ilaatigut pineqarlutik.

Takussutissiaq 4-2: Akunnittariaaseq

Mittarfiit massakkut takissusaat, timmisartullu atorneqartartut eqqarsaatigaanni illoqarfinnit/illoqarfinnut pineqartunit/pineqartunut (Aasiaat, Maniitsoq Paamiullu) Dash 8-200-nik ilaasunik nassiussanillu angallassisarnermi inissat naammapput, soorlutaaq nunap immikkoortortaani mittarfiit sinneri assigalugit ullut tamangajaasa, piffissarlu eqqorlugu angalasarnerit taamaapajaartut. Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinik tapiissutitaqanngitsumik angallavinni angallassisoqarsinnaanissaanut, angallasserit amerlassusaat naammapput.

Nuummi Ilulissanilu Nunat tamalaat akornanni mittarfissat 2023-p ukiaani atulerpata, Qeqertarsuup Tunuani illoqarfinnut nunaqarfinnillu angallassisarnermi Ilulissat timmisartunut qulimiguulinnillu akunniffittut atorneqarnerulerneratigut, Aasiannilu Mittarfimmumut akunnittarnerit qularnanngitsumik ikileriarnerisigut, massakkut illoqarfinnut taakkununga pingasuusunut angallassisarnerup aqqqissuussaana

qularnangitsumik allangussaaq. Angalasunut periarfissarititaasut kiisalu Air Greenlandip kiisalu Atlantikoq qulaallugu, nunallu immikkoortortaani angallassisartut allat angallassinissamik pilersaarutaat, angallassisarnerup aqqissuussaananeranut apeqqaassapput.

Ilulissanut Aasiannullu timmisartut Dash 8-200-t atorneqartartut assigalugit, Qeqertarsuaq, Qasigianguit, Kangaatsiarlu asfaltigaasunik 799 meterinik takitigisunik mittarfeqarlutik Dash 8-200-nik timmisartuunneqartarsinnaapput. Dash 8-200-t 37-nik ilaasoqarsinnaasut atorneqartarnerini inissat sinneqassapput, kisianni siuliani nassuaatigineqareersutut illoqarfinnut allanut aqqusaartarnikkut imaluunniit pingasunik teqeqqulittut ilusilimmik timmisartuussisarnikkut inissat atorluarneqarsinnaapput. Angallavinni tamani timmisartunik assigiinnik ingerlatsisup atuinermigut inuttanut, ilinniartitsinernut, timmisartunillu aserfallatsaaliisarnerninut annertuumik sipaaruteqarsinnaavoq, tamannalu billetsit akiinut, kiffartuussinermilu isumaqatigiissutitigut malunniuttussaassalluni. Taamaalilluni Qeqertarsuarmut, Qasigianguanut, Kangaatsiamullu timmisartuussisarnerup pitsaasumik aqqissuunneqarneratigut akulikissusilerneqarneratigullu, kiffartuussinermi isumaqatigiissutitigut tapiissutitaqanngitsumik kiffartuussineq ingerlanneqarsinnaassaaq.

Akunniffiusartuni pitsaaqutit	Akunnittarnermi ajoqutit
<p>Angalasut toqqaannartumik, illoqarfimmulluunniit ataasiinnarmut aqqusaarlutik Kangerlussuarmut, Nuummumut, Ilulissanut, Narsarsuarmullu (kingusinnerusukkullu Qaqortumut) timmisartuunneqartassapput.</p> <p>Aqqusaarluni timmisartuussinermi ataatsimi angalasut amerlanerusarnerat patsisaalluni, akunnittarfinnut akulikinnerusumik angalasarnerit.</p> <p>Ullumikkut Aasiaat, Maniitsup, Paamiullu aqqusaarneqartarnerat assigalugu, timmisartut anginerusut assigiiaartullu atorneqarnerat patsisaalluni, angallassinermi pitsaanerusumik aningaasaqarneq.</p>	<p>Mittarfiit piusut massakkut atorneqarnerat allangortinneqassanngilaq, matumani Dash 8-200-nik atuinermi ikuallattoqaratarsinnaanerani upalungaarsimaneq ilanngullugu. Mittarfeqarfiit sipaaruteqarnissaminut periarfissaqassanngillat.</p>

Tabel 4-5: Akunnittarfeqarnermi pitsaaqutit ajoqutillu.

Angalasut amerlanerpaartaat Nuummumt angalasarnerat, Københavnimullu attaveqarluni nunat tamalaat akornanni angalasarnermi Kangerlussuup akunniffiusarnera aallaavigalugit, siuliani misissueqqissaarneq ingerlanneqarpoq.

Nuummi Ilulissanilu mittarfiit 2023-mi tallineqareersimalerpata Kangerlussuarmut akunnittoqartarunnaartussaammat, Nuummullu angalasunut nunallu tamalaat akornanni angalasunut Nuuk pingaarnertut mittarfinngortussaammat, timmisartuusseriaaseq annertuumik allanngussaaq. Maniitsumit/Maniitsumut kiisalu Aasiannit/Aasiannut atlantikoq qulaallugu angalasussat qularnanngitsumik Nuummumt Ilulissanullu aqqusaartassapput. Upernaviliartut avannaanukartullu pingaartumik Ilulissanut aqqusaartassapput.

Angallassinermi naammattumik akulikissuseqartitsinissaaq, inissanillu atorluaanissaaq qulakkeerumallugit, ullumikkut Kangerlussuarmut aqqusaartarneq assigalugu siuliani nassuiaatigineqartutut Nuup, Ilulissat, Aasiaat, Sisimiut Maniitsullu akornanni aqqusaartarnermik, pingasunilluunniit teqeqqulittut ilusilimmik Air Greenland qularnanngitsumik angallasseriaaseqassaaq.

4.3.3 Qulimiguulimmik timmisartuusisarnissamik suli pisariaqartitsinissaaq

Qeqertarsuarmi, Qasigiannuani, Kangaatsiamilu naannerusunik mittarfittalerlugit mittarfiliortoqaraluarpalluunniit, Qeqertarsuup Tunuani sumiiffiit sinnerisa aqqaneq-marluusut kiffartuunneqarnissaanni, kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarnissaaq suli pisariaqartinneqassaaq. Taamaakkaluortoq Qeqertarsuup Tunuani Qeqertarsuaq, Qasigiannugit, Kangaatsiarlu angallaffiunerpaasarmata, mittarfiit taakku pingasut taaneqartut pilersinneqarpata qulimiguulinnik angalasartut 47 procentii timmisartunik angalasalissapput. Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnik angallassisarneq, tulliuttumi takussutissiami takuneqarsinnaavoq:

Takussutissiaq 4-3: Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulimmik timmisartuuseriaaseq

4.4. Aarlerinaataasunik misissueqqissaarneq – silap pissusaata allangornera

Kalaallit Nunaanni silap pissusaa ukiut qulikkaat ingerlanerini annertuumik allangorluni kissatsikkiartortoq, sermersuarlu aakkiartupiloortoq ilisimaneqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik kangerluit sineriallu ukiup ingerlanerani imaatigut angallaviusinnaaneri sivitsornikuuvoq, timmisartumillu angalanermut sanilliullugu akikinnerusumik, angallatinik/umiarsuarnik angallassisoqarnerusinnaangornikuulluni.

Taamaattumik mittarfittaassanut aningaasaliissutissat tunngavigalugit timmisartuusissarnissami aaqqiissutissat assigiinngitsut nalilersorneqarnerini, ukiut qulikkaat ingerlanerini timmisartunik angallassinert apparisinnaaneri, misissueqqissaarnermilu matumani naatsorsuutigisamit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaassusaa annikinnerulersinnaasoq isiginiarneqartariaqarpoq. Silap pissusaanut tunngasut misissueqqissaarnermi matumani ilaatinneqanngillat, siunissamulli ungasinnerusumut aningaasaliinissani ilanngunneqartariaqarlutik.

5. TIMMISARTUT QULIMIGUULLILLU PILLUGIT PAASISSUTISSAT

Sinerissami mittarfiit naannerunuunerisa kingunerisaanik, Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerup aaqqissuussaananerani Dash 7-it kisimik atorneqartarnikuupput. Nunap immikkoortortaani mittarfiliornerni timmisartoq aalajangersimasoq ataasiinnaq aallaaviginagu, timmisartunilli assigiinngitsunit miffigineqarsinnaasunngorlugit pilersaarusiortoqassasoq kissaatiginarpoq. Timmisartut qulimiguullillu tulliuttut misissueqqissaarnermi matumani aallaavigineqarput.

<p>Dash 8-200 Air Greenlandip Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnermini atugarilluarpa.</p> <p>Mittarfinnut asfaltigaallutik 799 meterinik takitigisunut missinnaapput, soorlutaaq ilaasunik angallassillutillu nassiussanik assartuisinnaasut.</p>	<p>Timmisartup suussusaa: Dash 8-200</p> <p>Mittarfiup takissuserisariaqagaa: asfaltigaalluni 799 meteri</p> <p>Ilaasinnaasut: 37</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 16.470 kg</p>
<p>ATR 42-600 STOL (Short Take-Off and Landing) tassaavoq, nunarsuarmi atugaalluarlutik ilisimaneqartut ATR 42-p aamma 72-p nutaartaa.</p> <p>STOL nutaaq mittarfinnut 799 meterinik takitigisunut missinnaavoq, taamaalillunilu Dash 8-200-nut assersuunneqarsinnaalluni.</p>	<p>Timmisartup suussusaa: ATR 42-600 STOL</p> <p>Mittarfiup takissuserisariaqagaa: Asfaltigaalluni 799 meteri</p> <p>Ilaasinnaasut: 40-t missaat</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 16.900 kg</p>

<p>2022-mi pisiarineqarsinnaangussasoq naatsorsuutigineqarpoq.</p>	
<p>Qulimiguulik Bell 212 Air Greenlandip Kalaallit Nunaanni illoqarfinnut minnernut, nunaqarfinnullu timmisartuussisarnermini atugaraa. Qulimiguulik 185 km/t sukkatigaluni timmisarpoq.</p> <p>Qulimiguulik 70-ikkut aallartimalerneraneerami teknikkikkut ajoquteqartarnermigut kinguaattoortarpoq, piffissarlu eqqorlugu tikittarnerit/aallartarnerit naammagisimaarnaratik.</p>	<p>Timmisartup suussusaa: Bell 212</p> <p>Mittarfimmumt piumasaqaatit: Kalaallit Nunaanni massakkut qulimiguulinnut mittarfiit angissusaat</p> <p>Ilaasinnaasut: Amerlanerpaamik qulingiluut</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 5.080 kg</p>
<p>Qulimiguulik angilaartoq.</p> <p>10-13-inik ilaasoqarsinnaavoq, sumiissusersiutailu nutaaliaallutik. 280 km/t sukkatigaluni timmisarpoq.</p> <p>Bell 212-imut taartissatut Air Greenlandip eqqarsaatigaa.</p>	<p>Timmisartup suussusaa: H155</p> <p>Mittarfimmumt piumasaqaatit: Kalaallit Nunaanni massakkut qulimiguulinnut mittarfiit angissusaat</p> <p>Ilaasinnaasut: Qulit missaat</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 4.920</p>

	
<p>19-inik ilaasoqarsinnaasuni atorneqarnerpaaq tassaavoq marlunnik motorilik Dash 6, Twin Otter, Air Greenlandip Norlandairillu Nerlerit Inaannut/Nerlerit Inaanni timmisartuussisarnerminni atugarisaat.</p> <p>Timmisartuq 1965-imi atulerpoq, piffissalli ingerlanerani nutarterneqartarluni. Minnerunngitsumik Viking Twin Otter 400-p nutaap 2010-mi tunisassiarilerneratigut.</p> <p>Twin Otteri mittarfinnut asfaltigaanngitsunut 799 meterinik takitigisunut missinnaavoq.</p>	<p>Timmisartup suussusaa: Dash 6, Twin Otter:</p> <p>Mittarfiup takissuserisariaqagaa: asfaltigaanani mittarfik 799 meterinik takitigisoq</p> <p>Ilaasinnaasut: annerpaamik 19-t</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 5.670 kg</p>
<p>King Air 200 8-9-nik ilaasoqarsinnaalluni angallassinerni assigiinngitsuni, attartorlugu angallassinerni, napparsimasunillu angallassinermi atorneqarsinnaalluni tamatigoortuuvoq marlunnik motorilik.</p> <p>Angalasussaqaarpallaartinnagu, immikkullu suliassanut Air Greenlandip Norlandairillu</p>	<p>Timmisartup suussusaa: King Air 200</p> <p>Mittarfiup takissuserisariaqagaa: Asfaltigaanani 799 meteri. Taamaakkaluortoq suluusai appasimmata ujaraaqqat timaanut sarpiinullu tammissinnaammata, mittarfik asfaltigaassasoq ingerlatsisut kissaatigaat.</p> <p>Ilaasinnaasut: 8</p> <p>MTOW (qangattartilluni annerpaamik oqimaassuserisinnaasaa): 5.700 kg</p>

Kalaallit Nunaanni atugaraat.
Mittarfik 799 meterinik
takitigisariaqarpoq.

Timmisartuq taamak ittoq
1972-imi siullermeertumik
timmivoq, piffissalli
ingerlanerani
sumiissusersiuutai, ilualu
ataavartumik
nutarterneqartarlutik.

Eqikkaraanni imaappoq, angallattussat, silap pissusaa, nunallu ilusaa
eqqarsaatigalugit mittarfittaassat taamak naatsigitinniartillugit, issittumi
timmisartuussisarnissami timmisartut assigiinngitsut ikitsuinnaat atussallugit
naleqqupput.

Mittarfik panertillugu Twin Otter-i King Air-ilu mittarfinnut naatsunut 650 meterinik
takitigisunut missinnaapput, kisianni mittarfik assersuutigalugu masappat
aamma/imaluunniit quasappat oqimaassusissaat killilerneqassallutik (ilaasut
ikinnerusut). Nerlerit Inaata Akureyrillu akornanni kiffartuussinissamik
isumaqatigiissuteqarfiusumi, Kalaallit Nunaannilu aalajangersimasunik
timmisartuussinissani Nordlanairi Twin Otter-imik King Air-imillu atuisarnerani
akuerineqarsinnaasumik timmisartut oqimaassuseqassappata (ilaasut nassiusallu),
mittarfik asfaltigaanani 799 meterinik takissuseqartariaqarpoq.

Siuliani eqqaaneqareersutut Air Greenlandip innersuussutigaa, massakkut
timmisartuutigineqartunit Dash 8-200-init miffigineqarsinnaanngorlugit, mittarfii
asfaltigaallutik 799 meterinik takitigissasut.

Timmisartumut mittarfimmuinnaq missinnaasumut taarsiullugu, Dash 6 Twin Otter
imaanut missinnaasoq atorineqarsinnaassanersoq nalilerneqarpoq. Taamaakkaluartoq
tamanna aqqutissaanngitsoq nalilerneqarpoq, taamaattoqassappammi
qaamanerinnaani timmisartuussisoqartarsinnaassammat, sikut pillugit aquttoq
isikkivigittariaqarmat, timmisartullu imaanut missinnaasup puttasuisa oqimaassusaa
patsisaallutik, ilaasinnaasut nassiusallu annikillisinneqartariaqassallutik. Periarfissaq
taanna pivisorsoripalaarsorineqanngilaq, taamaattumillu nalunaarusiami matumani
annerusumik misissoqqissaarneqarani.

6. QEQERTARSUARMİ MITTARFIK NUTAAQ

6.1. Qeqertarsuaq pillugu

Qeqertarsuaq 839-nik innuttaasoqartoq Qeqertarsuup Tunuaniippoq, qeqertarsuarmiinninilu "qeqertarsuaq"-mik ateqaatigalugu. Illoqarfik Ilulissanit 100 km-it missaannik ungasitsigaaq, Aasianniillu 70 km-it missaannik ungasitsigaluni. Qeqertarsuaq ataasinnguamik nunaqarfeqarpoq: Kangerluk. Arfanniarneq qangaaniilli illoqarfimmut annertuumik pingaaruteqarpoq. Piniarneq aalisarnerlu illoqarfimmi suli pingaarnertut inuutissarsiutigineqarpoq – matumani puisinniarneq, qaleralinniarnernerlu ilanngullugit. Pingaartumik assagiarsunnik, saarullinnik, suannillu tigooraasumik, taakkunanngalu nioqqutissiortartumik Royal Greenlandi illoqarfimmi aalisakkeriveqarpoq. Suliassaqarpallaannginnerani aalajangersimasumik sulisut pingasusarput, ulapaarfimmilu 30-t missaanniittarlutik.

6.2. Angalasimasut amerlassusaat

Qeqertarsuarmi ukiumut angalasimasut, sapaatip akunneranullu angalasimasut, siuliani eqqaaneqareersutut ima isikkoqarput:

	2019/ sap. akunner anut	2018/ sap. akunner anut	2017/ sap. akunner anut	2016/ sap. akunner anut	2015/ sap. akunner anut	2014/ sap. akunner anut
Qeqertarsuaq (Q)	1.097/ 21,1	1.034/ 19,9	1.148/ 22,0	861/ 16,6	652/ 12,5	947/ 18,2

Tabel 6-1: Qeqertarsuarmi qulimiguulinnut mittarfimmit ukiumut, sapaatip akunneranullu ilaasimasut amerlassusaat

Timmisartut ukiumut aallartarneri ima ipput:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Qeqertarsuaq	247	221	293	216	263	194

Tabel 6-2: Qeqertarsuarmi qulimiguulinnut mittarfimmit qulimiguullit aallarsimanerisa amerlassusaat

Taamaalilluni ukiumut naatsorsoraanni qulimiguulinnut mittarfimmit 1.100-t missaanniittut aallarsimapput, qulimiguulillu 250-eriarluni aallarsimalluni; agguaqatigiissikkaanni aallarnermi ataatsimi ilaasut sisamat missaat. Timmisartuussinermi Bell 212 atorneqartarpoq. Tamanna agguaqatigiissitsinerusoq eqqarsaatigigaanni nalilerneqarpoq, sapaatip akunneranut marloriarluni aallartarnerit naammassasut.

Qeqertarsuup Tunuani, Qeqertarsuarmullu/Qeqertarsuarmiillu angalasartut amerlanerpaartaat umiarsuarmik angalasarput. Taamaalilluni ukiumut, sapaatip akunneranullu ilaasut naatsorsorlugit, angallasseriaaseq ima isikkoqarpoq.

2019-imi sap. ak. angalasut katillugit	Qeqertarsuup Tunuani katillugit	Qeqertarsuaq	Illoqarfiit allat
Umiarsuaq	15.287 294	3.291 63	11.996 230
Qulimiguulik	5.443 105	1.097 21	4.346 84
Katillugit	20.730 399	4.388 84	16.342 314

Tabel 6-3: Qeqertarsuarmi, Qeqertarsuullu Tunuani angalasimasut katillugit

6.3. Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut

Nutaamik mittarfiliortoqassappat piumasaqaataasussat tulliuttutut eqikkarneqarsinnaapput:

- Mittarfik asfaltigaanani 650 meterinik takitigisoq imaluunniit mittarfik asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisoq
- Mittarfik ICAO kode 1B-iussaaq
- Nunap iluani timmisartuussinerni mittarfik tamanut ammasutut akuerisaassaaq
- 140 knobinik sukkatigaluni, radiusillu 500 fodip iluani akimmiffissaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiulluni, mikkiartornermi aalajangiinissami portussusissaq isikkivissarlu 3000 meteriussaaq. Qulimiguulimmut assersuussissagaanni, qulimiguulik angallatunik allanik takunnissinnaatillugu imaluunniit radiusip 500 fodip iluani akimmiffissaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiutillugu qulimiguulimmut isikkivissatut piumasaqaataasoq 800 meterinnaavoq.
- Timmisartut marluk ataatsikkut inississinnaangorlugit inissiivinnik marlunnik sanaartortoqassaaq

Mittarfissat tamanut ammasutut Kode 1B-tut, instrumentit atornangit miffigineqarsinnaassapput kiisalu mittarfimmit 500 fodinik qutsinnerusumiilluunniit aalajangiinissami portussusilerlugit titarnilersugaasutut akuerneqarsinnaassapput. Taamaanneratigut mittarfinnut VMC-nut malittarisassat naapertorlugit ilaatigut mittarfiliortoqarsinnaassaaq.

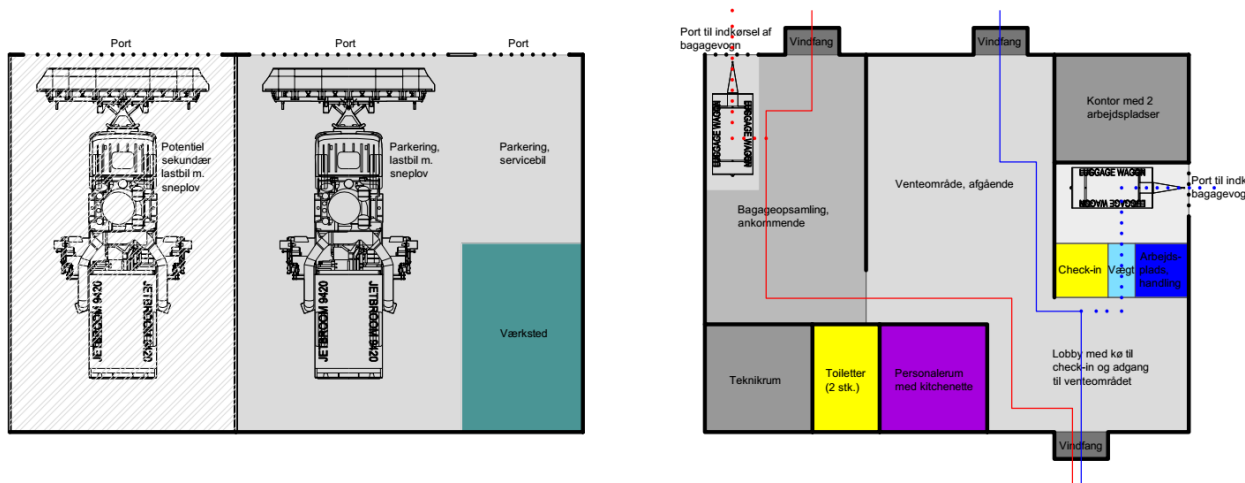
Mittarfik kingusinnerusukkut 800 meterit 1.199 meterillu akornannut tallisinnerqassasoq kissaatigineqassappat, assersuutigalugu mittarfimmi isumannaallisaanermut immikkoortitap silissusaa annertusineqartariaqassaaq. Mittarfiit ataasiakkaat kingusinnerusukkut annertuumik sanaartortoqarani 1.199 meterinut tallineqarsinnaangorlugit sapinngisamik pilersaaruserneqassapput.

6.4. Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut

Pisariaqarnerpaanik atortulerlugu tikittarfimmi/aallartarfimmi pisariunngitsumik sanaartortoqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Illutaa 225 m²-it missaanniilluni 175 m²-it missaanniittut perususersartarfiit marluk ilanngullugit angalasunut atugassarititaassapput, 35 m²-it missaanniittut allaffittut sulisunullu initut kiisalu teknikeqarfittut atorneqassapput. Tikittut aallarniartullu immikkut ineqartinneqassangillat. Tikittarfik/aallartarfik tikittunut/aallarniartunut 20-nut inissaqartitsissaaq. Timmisartumut ilaallutik aqqusaartut timmisartumiiginnartassasut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik aallartussat tikittullu tikittarfimmi/aallartarfimmi kisimik inissaqartinneqassapput, matumanilu tikittut aallartussallu amerlanerpaamik 20-ussasut nalilerneqarluni.

Sannavik garagealu immikkoortillugit illutaa 150 m²-inngorlugu sananeqassaaq, tassanilu lastbilit aputaajaatillit, biililu inissaqassallutik. Teqqequmi sannaveqassaaq. Lastbiilit aputaajaatilluunniit inissanitsillugit garagea allilerneqarsinnaassaaq.

Takussutissiaq 6-1: Tikittarfimmut/aallartarfimmut pilersaarut

_____ Ilaasussat aallartussat

_____ Ilaasut tikittut

..... Aallartussat nassataat

..... Tikittut nassataat

6.5. Timmisartunik nakkutilliineq

Mittarfiit piusut assigalugit nunap immikkoortortaani mittarfissat AFIS timmisartuussinernik nakkutilliivilerlugit pilersaarusiorneqassapput. Tassunga atatillugu aaqqiissutissatut tulliuuttut eqqarsaatigineqarsinnaapput:

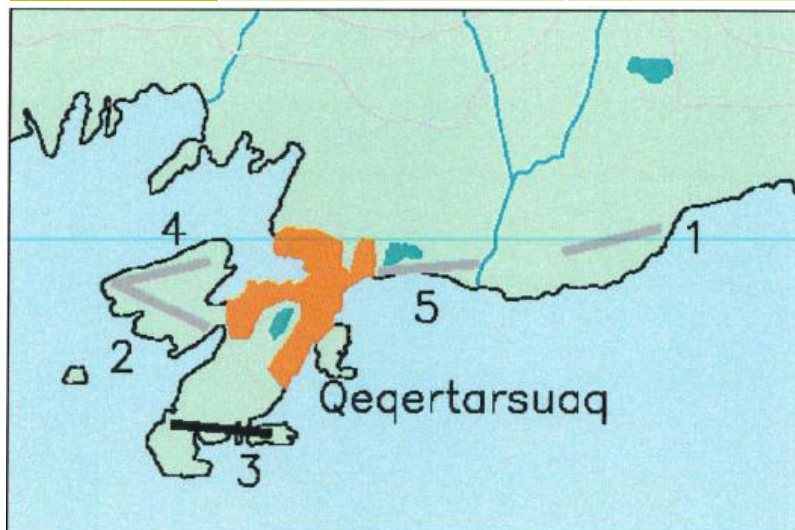
- Napasuliartaani AFIS-ilerlugu napasuliaq nalinginnaasoq
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginiisnaanut filmiliutinik ikkussuineq. AFIS-ermiut sulliviini filmiliuutit tikittarfimmi/aallartarfimmi allaffimmut attavilerneqassapput
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginiisnaanut filmiliutinik ikkussuineq. Kalaallit Nunaanni ataatsimut centraleqarfimmut, mittarfinnik arlalinnik nakkutilliisunik, filmiliuutit attavilerneqassapput. Systemi

ineriartortinneqarpoq, ilaatigullu Sverigep avannaani, Norgillu avannaani atorneqarlutik, soorluttaaq Danmarkimi mittarfinnut tunngatillugu Billundimi ataatsimut centraleqarfissamik pilersitsinissaq sulissutigineqartoq. Kalaallit Nunaanni systemi atulernerqassappat, attaveqaatit pitsaasuusariaqarput.

6.6. **Mittarfissap sumiinnissaa**

Nalunaarusiami matumani mittarfiit pineqartut sumiiffiginnaasaannut tunngatillugu, sanaartornermi teknikkimut, silap pissusaanut imaluunniit timmisartuussinermi teknikkimut tunngasut nutaat misissueqqissaarnermi matumani alapernaarsorneqanngillat. Taamaalilluni sionatigut misissuisimanerni periarfissatut siunnersuutigineqartut, misissueqqissaarnermi matumani tunngavigineqarput.

Illoqarfik	Periarfissatut innersuussutigineqartoq	Nassuiaat
Qeqertarsuaq	3	Mittarfiup sumiinnissaanut tunngatillugu periarfissat sisamat 2004-mi eqqarsaatigineqarput. Sumiiffiginnaasai arlallit naleqquttut taamani nalilerneqarput. Mittarfissatut siunnersuutigineqartoq 3 sanaartorlugu akikinnerusussaammat taanna toqqarneqarpoq. Tulliuttumi titartagaq takuuk.

Takussutissiaq 6-2: Qeqertarsuarmi mittarfissap sumiinnissaa

6.7. Nunap ilusaanut tunngasut

Nutaamik mittarfiliortoqarsinnaaqullugu mittarfiup eqqaani mikkiartornermi tinginermilu akornuteqannginnissaa ilanngullugu, silaannarmi akornuteqannginnissaa qulakkeerneqassaaq.

Nunap ilusaata assinga 2017-imeersoq aallaavigalugu, piunasaqaatit naammassisinnaaqullugit pilersaarutigineqartutut mittarfik 799 meterinik takitigissappat nuna qanoq annertutigisumik suliassaassanersoq misissorneqarpoq. Mittarfiit 1.199 meterinut tallisinneqassasut kissaatigineqassappat, saniatigut suut suliniutigineqassanersut aamma misissorneqarpoq.

Timmisartut timminerini pisariaqartumik akornuteqannginnissaat, uani mikkiartornermi tinginermilu akornuteqannginnissaat ilanngullugit qulakkeerumallugu, sumiiffiit ilaanni annikitsumik qaartiterisoqartariaqartoq paasinarsivoq. Mittarfik tallilerneqassappat, annikitsuinnarmik qaartiterisoqassaaq.

6.8. Sanaartornissami missingersuutit

Taamaalilluni Qeqertarsuarmi asfaltigaanani 650 meterinik kiisalu asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisumik nutaamik mittarfiliortitsinissami sanaartornissami missingersuutit ima isikkoqarput:

	Qulimiguulinnut mittarfik	Asfaltigaanani 650 m	Asfaltigaalluni 799 m
Sanaartornissami aningaasartuutissat	0,0	60,5	82,0
Allat	0,0	10,0	10,0
Aningaasaliissutissat katillugit	0,0	70,5	92,0

Tabel 6-4: Mittarfimmut takissusissat ilanngullugit, Qeqertarsuarmi mittarfissamut sanaartortitsinissami missingersuutit (mio. koruunit)

Mittarfimmut aqqusinniortitsinissamut, allatigullu sanaartorfigissaasoqarnissaanut sanaartornissami missingersuutit 6,2 mio. koruuniupput.

6.9. Qeqertarsuarmi inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat

Aallaqqaasiutaani eqqaaneqartutut aningaasaliissutissat tamaasa ullutsinni nalinganut naatsorsorlugit kiisalu isertitat aningaasartuutillu ukiumut aalajangersimasumut, matumani 2018-imut, kingumut naatsorsorlugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat misissoqqissaarneqarpoq.

Marlunnik periutsumik tunngavilimmut (umiarsuarmik timmisartumillu) aamma ataatsimik periutsumik tunngavilimmut (timmisartuinnarmut) inernerit tulliuuttumi tabelimi takuneqarsinnaapput, kingullertullu taaneqartumut tunngatillugu umiarsuarmik angalasartut tamarmik timmisartumik angalasalertariaqarput, taamaanneratigullu Mittarfeqarfiit isertitaat pingasoriaatinngortinneqassapput. Isumalluarnartumik taamatut tunngaveqaraluarpalluunniit, qulimiguulimmik timmisartuussisoqartaruni imminut akilersinnaanerussaqaq. Taamaalilluni inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerani tulliuuttut inernilunneqarput:

	Qulimiguulinnut mittarfik Marlunnik periutsumik tunngavilik	Timmisartoq Marlunnik periutsumik tunngavilik Asfaltiganngitsoq 650 m.	Timmisartoq Marlunnik periutsumik tunngavilik Asfaltiganngitsoq 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisartoq Marlunnik periutsumik tunngavilik Asfaltiganngitsoq 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisartoq periutsumik tunngavilik, asfaltiganngitsoq 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisartoq, asfaltiganngitsoq 799 m, aningaasaliissutitalik
Sanaartortitsinissami aningaasartuutit	0,0	-57,0	-74,0	0,0	-74,0	0,0
MIT-ip isertitai	8,0	14,0	14,0	14,0	42,0	42,0
MIT-ip ingerlatsinermi aningaasartuutai	8,0	-47,0	-66,0	-66,0	-75,0	-75,0
Kiffartuus sinermi isumaqatigiissut, timmisartoq	-15,0	-15,0	Niuernermik tunngavilik			
Kiffartuus sinermi isumaqatigiissut,	-48,0	-48,0	Niuernermik tunngavilik			

umiarsuaq						
Ullutsinni nalinga katillugu	-47,0	-153,0	-126,0	-52,0	-107,0	-33,0

Tabel 6-5: Qeqertarsuarmi mittarfiliornissami periarfissani inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut tunngatillugu inernerit (ullutsinni nalingani inenera mio. koruuninngorlugu)

Asfaltigaanani mittarfimmik 650 meterinik takitigisumik mittarfeqarluni qulimiguulinnik Dash 6-inillu sulii ingerlatsisoqarluni, Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutai ullutsinni nalinganut naatsorsorneqarput, illuatungaanilu naatsorsuutigineqarluni Qeqertarsuup Tunuanut tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinik tapiissutitaqanngitsumik aqusaartarluni Dash 8-200-nik timmisartuussisoqartassasoq. Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnut 15-iusunut timmisartuussisarnissamik kiffartuussinissamik isumaqatigiissut 2020-mi tamakkiisumik 24 mio. koruuniuvoq, taakkunangalu ukiumut 1,2 mio. koruunit missaanniittut Qeqertarsuarmi qulimiguulinnut mittarfimmut timmisartuussisarnernut tungasut naatsorsuutigineqarluni. Umiarsuarmik angallassisarneq 3,8 mio. koruuninut naatsorsorneqarpoq.

Taamaallilluni siuliani tabelimi takuneqarsinnaavoq, sanaartortitsinissami aningaasaliissutissat kiisalu Mittarfeqarfiit isertitai aningaasartuutailu ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni, massakkut qulimiguulinnut mittarfimmut taarsiullugu nutaamik mittarfiliornissaq inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut iluanaarutaassanngitsaq. Sanaartornissami aningaasaliissutissat ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni negativimiipput, marlunnillu periutsimik tunngaveqarluni timmisartuussisarnermi ingerlatsinermut aserfallatsaaliinermullu aningaasartuutit isertitanit annertunungaatsiarlutik, Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi angusaat negativiussallutik. Ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni timmisartuussisoqartarneratigut isertitat pingasoriaatinngoraluarpataluunniit, Qeqertarsuarmut Qeqertarsuarmiillu qulimiguulimmik timmisartuussisarneq ingerlatiinnarneqaruni iluanaarutaanerussaaq. Ullutsinni qulimiguulimmik timmisartuussisarnermut sanilliukkaanni, sanaartornissami aningaasaliissutissat aatsaat eqqarsaatigissanngikkaanni ullutsinni nalinga pitsaanerpaq anguneqarsinnaavoq. Tamanna immikkoortoq 10-mi ersarinnerusumik sammineqassaaq.

Kingullertut taasami naatsorsuinermi, Qeqertarsuarmi mittarfik nutaaq Kiffartuussinissami isumaqatigiissutinik tapiissutitaqanngitsumik niuerneramik tunngaveqarluni ingerlanneqartariaqarpoq. Taamaassinnaangippat, timmisartumillu timmisartuussisarnissamut sulii tapiissuteqartoqartassappat, timmisartuussisarnermi inenera sulii ajorseriarnerussaaq.

6.10. Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami aningaasaliissutitigut aningaasalersuineq pillugu

"Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutaasussanik nalilersuineramik suliaqarnermut ilitsersuut" pillugu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup 2015-imi saqqummersitaani immikkoortoq 4-mi allassimavoq, inuiaqatigiit aningaasaqarnerinit aningaasaliinissani tunngavissat sisamat ilanngunneqartarsinnaasut:

- Inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut akilersinnaasooq
- Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq attanneqarsinnaasooq
- Inuuniarnikkut aamma avatangiisit eqqarsaatigalugit piujuartsitsineq
- Nuna tamakkerlugu aamma nunap immikkoortortaani ineriartorneq

Suliniut imminut akilersinnaanersoq, piumasaqaatini taakkunani sisamaasuni isummerfigineqassaaq. Piumasaqaatini siulliit marluk amerlassusiliinermut tunngassuteqarput, kingulliillu marluk amerlassusiliinermut tunngassuteqarsinnaallutik. Ilitsersuummi piumasaqaatit taaneqartut taakku sisamat, pitsaasumik sunniutaanerusussat nassuiaatitaqartillugit, ileqquusumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissueqqissaarneruvoq. Taamaalluni qanga inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naliliinerit assigiinngiiaartut aalajangiinissamat tunngaviusussatut misilinneqarput.

Ilitsersuut naapertorlugu suliniutip aallartinneqarnissaata anguneqarnissaanut piumasaqaatit taakkua sisamat tamarmik pitsaasumik naammasineqarsimasariaqanngillat. Tassaasinnaapput politikikkut pissutsit misissueqqissaarnermi qulaajarneqarsimanngitsut. Taakkua saniatigut piumasaqaatip iluaqutissartaa, piumasaqaammi allami iluaqutaasussamik oqimaaqatigiissinneqarsinnaavoq. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat imminut akilersinnaanersoq, aningaasaqarnermullu politikkip nammasinnaaneraneraa misissueqqissaarnermi matumani nalilersussallugu pingaartinneqarpoq.

Mittarfittaassamat aningaasaliissallutik Namminersorlutik Oqartussat kissaatigissappassuk, assersuutigalugu attaveqatigiinnermi suliniutit allat imaluunniit peqqinnissamat ilinniartitaanermulluunniit tunngasut unammilleqatigalugit, Aningaasanut Inatsimmi ukiumoortumik sanaartornissami sinaakkutissani tulleriarneqartariaqassapput.

Missingersuutit pillugit inatsisip § 18-ia naapertorlugu, piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqarnissamat Aningaasaateqarfimmit taarsiullugu aningaasaliissuteqartoqarsinnaanersoq isumaliutigineqarpoq. Siunissami ungasinnerusumi suliniut aningaasaqarnermut politikkimut pitsanngorsaaqataasinnaanersoq uani nalilersorneqartariaqarpoq. Imaappoq, suliniutinut allanut sanilliullugu aaqqiissutissatut toqqarneqartoq siunissamat ungasinnerusumut aarlerinangitsumik isumannaassuseqartitsissanersoq, annerpaamik iluanaaruteqarfiussanersoq, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut pitsaanerpaamik sunniuteqassanersoq nalilerneqassasoq.

Sanaartornissami aningaasaliissutissat misissueqqissaarnermi ilaatinneqanngippata, taamaalillunilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa naatsorsorneqarnerinut artukkiinngippata, ullutsinni nalinga positiviuerusutut isikkoqassaaq. Taamaakkaluartoq taamatut naatsorsuigaanni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngunnagit ullutsinni nalinganut naatsorsuineq eqqunngitsumik positivimeeratarsinnaavoq, naak taamatut naatsorsuigaanni suliniummik ingerlatsinissaq imminut akilersinnaassanersoq nalilersuinissami tunngavigineqarsinnaagaluartoq. Taamaalilluni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngullugit, ilanngunnagillu ullutsinni nalinga saqqummiunneqarmat, misissueqqissaarnermi matumani ilanngaattissat ilanngaatinagit, ilanngaatigalugillu suliniut saqqummiunneqarpoq.

Sanaartortitsinissami aningaasaliissuteqarnissaq imminut akilersinnaassanersoq isiginiappaarnagu, piumasaqaatit naapertorlugit mittarfik sanaartorneqassasoq politikkikkut aalajangerneqassappat, siuliani nassuiaatigineqartutut taassuma kingunerisaanik ullutsinni nalinga 74 mio. koruuninik positivimik kinguneqarsinnaassaaq.

Kiisalu inuiaqatigiit suliniutinut imminut akilersinnaanngitsunut illersorumallugit, Mittarfinnut suliniutinut tunngatillugu akiliisnaassutsit, imminullu akilersinnaassutsit pillugit piumasaqaatit aalajangersarneqarlutik, Mittarfiit pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat eqqarsaatigalugit suliniut imminut akilersinnaanersoq nalilersorneqassaaq. Piumasaqaatinik taakkunannga suliniut naammassinnaassanngitsoq paasinarsissappat, taamaakkaluartorlu suliniutit ingerlatinnarneqassappata, Mittarfiit pillugit Inatsit allanngortittariaqassanersoq imaluunniit sanaartornissamut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermut atatillugu suliniutit ilanngunneqanngissinnaassanersut eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

6.11. Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu

Siuliani immikkoortumi atuarneqarsinnaasutut, marlunnik periutsimik tunngaveqarluni umiarsuarmik angallasinermut tapiissuteqartarunnaarluni umiarsuarmik angalasartut tamarmik siunissami timmisartortalernissaat naatsorsuutigineqarsinnaanera tunngavigineqassappat, mittarfiliornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq.

Kisianni taamatut pisoqarsinnaanissaa ilimagineqanngilaq, ullutsinnimi umiarsuarmik angalasartut amerlanerpaartaat akisunerusumik timmisartumik angalassanngitsut naatsorsuutigineqartariaqarmat. Ullutsinni umiarsuarmik angalasartut arlaqartut niuerneramik tunngaveqartumik ingerlatsisunit imaatigut angallanneqartassasut imaluunniit ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni timmisartuussisarnermi billetsit akisunerulernerisigut angalassanngitsut aamma ilimagineqartariaqarpoq. Akigitatigut eqaatsuutitsinissamut tunngasut misissueqqissaarnermi matumani misissorneqanngillat.

Taamaakkaluartoq ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni angallasseriaaseqartoqassasoq aalajangerneqassagaluarpat, umiarsuarmik angalasartut arlaqatut ikitsuinnaalluunniit inissamik atuilluarnissamut tapertaallutik timmisartortalissasut, timmisartuussisarnerullu imminut akilersinnaassusaanut 34 mio. koruunit tikillugit iluaqutaassasoq naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

6.12. **Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit**

Umiarsuarmik angalasartut timmisartortalersinneqarnerisigut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut sipaaruteqartoqarsinnaanera tunngavissinneqarsinnaappat, mittarfiliornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq. Taamaakkaluartoq misissueqqissaarnermi matumani uppernarsivinneqarsinnaanngitsumik ilimagisat arlaqartut tunuliaqutaralugit matumap siuliani sipaarutigineqarsinnaasutut nassuiaatigineqarmata uani maluginiassallugu pingaaruteqarpoq.

Taamaalilluni sumiiffinni ataasiakkaani angalasartut, nunallu immikkoortortaanni ataasiakkaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akiliutigineqartartut sipaaruteqarsinnaanermi periarfissani tunngavigineqarput. Taamaakkaluartoq pissutsit marluk patsisaallutik taamatut naatsorsuineq inaarutaasumik tunngavigineqarsinnaanersoq qulakkeerneqarsinnaanngilaq:

Massakkut Dash 8-it angallaviini mittarfimmut aqqusaartarnikkut niuerneq tunngavigalugu timmisartuussisoqartarsinnaassasoq ilaatigut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattoqassappat sumiiffimmi timmisartuutileqatigiit naammaattumik timmisartuussisarsinnaassappat, billetsinullu akigititat appassisumiisinneqassappata, angalasartussat naammattariaqarput. Tamanna mittarfinnut 799 meterinik takitigusunut tunngavigineqaraluartoq, tamanna misissueqqissaarnermi matumani inaarutaasumik qulakkeerneqarsinnaanngilaq.

Kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarfiusup sinnerani angallassinermi aningaasaqarneq taamatulli naatsorsorneqarsinnaasoq ilaatigut tunngavigineqarpoq, taamaalillunilu Qeqertarsuaq, Qasigiannugit Kangaatsiarlu eqqaassanngikkaanni qulimiguullinnut mittarfiit sinnerinut kiffartuussinissami isumaqatigiissutinut massakkut tapiissutigineqartartut iluini aningaasartuutigineqarsinnaassallutik.

Taamaakkaluartoq nunap immikkoortortaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutit appartinneqarsinnaassasut ilimananngilaq, kiffartuussinissamimmi isumaqatigiissutinut tapiissuteqarnissamik kinguneqartussamik, kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarfiup iluani angallassinissamik tunngavissap annikillinera angallassinermi aningaasaqarnermut ajorseriaataasinnaasoq ilimagineqartariaqarmat.

Allatut oqaatigalugu, illoqarfiit nunaqarfiillu sinnerinut timmisartuussisarnermi inissanut aningaasartuutit qaffassasut ilimanarpoq.

6.13. Iliuuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat

Siuliani immikkoortoq tunngavigalugit aalajangiisussat tunngavissaat tulliuttutut eqikkarnqarsinnaapput:

	Ullutsinni nalinganut naatsorsorlugu inerneranut sunniutissat mio. koruuninngorlugit. 2018 - 2050
Sanaartornerup ingerlanerani ukiumut marloriarluni aningaasaliilluni ukiumoortumik aningaasanut inatsisitigut aningaasaliineq. Aningaasaliineq atugarissaarnermut aningaasaliinertut isigineqassaaq.	Aningaasanut Inatsisitigut aningaasaliineq 74 mio. koruunit.
Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarnerisigut Mittarfeqarfiit isertittagaat annertusissapput. Tamatuma kingunerisaanik umiarsuarmik angalanissami billetsit qularnanngitsumik akisunerulissapput, umiarsuarnillu ingerlatsisut isertittagaat annikillissallutik.	Isertitat 34 mio. koruuninik amerlanerussapput.
Illoqarfinnut aqqusaartarluni, annertusaallunilu niuerneramik tunngaveqartumik timmisartuussisoqartalernissaa naatsorsuutigineqarmat, qulimiguulinnut/timmisartunut kiffartuussinissamik isumaqatigiissut atorunnaassaaq.	15 mio. koruunit sipaarutigineqassapput.
Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarsinnaappata, umiarsuarmut kiffartuussinermik isumaqatigiissut atorunnaassaaq.	48 mio. koruunit sipaarutigineqassapput

Tabel 6-6: Aningaasatigut iluanaaruteqarnerunissamut iliuuseqarnissami tunngavissat pillugit naatsorsuutiginngisamik pisoqassagaluarpat kingunissaanik misissueqqissaarneq.

7. QASIGIANNGUANI MITTARFIK NUTAAQ

7.1. Qasigiannuguit pillugu

Qasigiannuguit Kalaallit Nunaanni illoqarfiit pisoqaanersaata tulleraa, 2020-milu januaarip aallaqqaataani 1.081-inik innuttaasoqarluni. Qasigiannuguit Qeqertarsuup Tunuani kusanarlunnartumik inissisimavoq, qaqqanillu portusuunik tunuliaqutserneqarsimalluni. Qasigiannuguit qanga qasigiaqarfiusimanini ateqaatigaa. Qasigiannuguit Aasiaat 65 km-it missaannik, Ilulissat 60 km-it ataallugit, Sermersuarlu 35 km-it missaannik ungasitsigipput. Illoqarfik Qeqertarsuup Tunuani ilorpassisumi qeqertaasamiippoq. Aalisarneq piniarnerlu Qasigiannuguni pingaarnertut inuutissarsiutigineqarput. Puisit, umimmaat, arferillu ilaatigut piniagaraat. Raajarniarfittut piffissap ingerlanerani ilisimaneqarnerunikuvoq.

7.2. Angalasimasut amerlassusaat

Taamaalilluni aallarnermi ilaasut naatsorsorlugit, Qasigiannuguni timmisartuussinerit ima isikkoqarput:

	2019/ sap. akunner anut	2018/ sap. akunner anut	2017/ sap. akunner anut	2016/ sap. akunner anut	2015/ sap. akunner anut	2014/ sap. akunner anut
Qasigian nguit	1.153/ 22,2	1.073/ 20,6	1.060/ 20,4	887/ 17,1	986/ 19	964/ 18,5

Tabel 7-1: Ukiumut, sapaatip akunneranullu aallarnermi ilaasut amerlassusaat

Assinganik timmisartut qulimiguullillu aallartut amerlassusaat tulliuttut isikkoqarput:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Qasigiannuguit	252	217	311	263	289	239

Tabel 7-2: Timmisartut aallarsimasut amerlassusaat

Taamaalilluni ukiumut naatsorsoraanni qulimiguulinnut mittarfimmit 1.100-t missaanniittut aallarsimapput, qulimiguullillu 250-eriarluni aallarsimalluni; agguaqatigiissikkaanni aallarnermi ataatsimi ilaasut sisamat missaat. Timmisartuussineri Bell 212 atorneqartarpoq. Tamanna agguaqatigiissitsinerusoq eqqarsaatigigaanni nalilerneqarpoq, sapaatip akunneranut marloriarluni aallartarnerit naammassasut.

Qeqertarsuup Tunuani, Qasigiannuguanullu/Qasigiannuguniillu angalasartut amerlanerpaartaat umiarsuarmik angalasarput. Taamaalilluni ilaasut naatsorsorlugit, angallasseriaaseq ima isikkoqarpoq:

2019-imi angalasut	Qeqertarsuup Tunuani katillugit	Qasigiannugit	Illoqarfiit allat
Umiarsuaq	15.287	1.817	13.470
Qulimiguulik	5.443	1.053	4.390
Katillugit	20.730	2.870	17.860

Tabel 7-3: Qasigiannuani, Qeqertarsuullu Tunuani angalasimasut katillugit

7.3. Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut

Nutaamik mittarfiliortoqassappat piumasaqaataasussat tulliuuttut eqikkarneqarsinnaapput:

- Mittarfik asfaltigaanani 650 meterinik takitigisoq imaluunniit mittarfik asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisoq
- Mittarfik ICAO kode 1B-iussaaq
- Nunap iluani timmisartuussinerni mittarfik tamanut ammasutut akuerisaassaaq
- 140 knobinik sukkatigaluni, radiusillu 500 fodip iluani akimmiffissaaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiulluni, mikkiartornermi aalajangiinissami portussusissaaq isikkivissarlu 3000 meteriussaaq. Qulimiguulimmut assersuussissagaanni, qulimiguulik angallattunik allanik takunnissinnaatillugu imaluunniit radiusip 500 fodip iluani akimmiffissaaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiutillugu qulimiguulimmut isikkivissatut piumasaqaataasooq 800 meterinnaavoq.
- Timmisartut marluk ataatsikkut inississinnaanngorlugit inissiivinnik marlunnik sanaartortoqassaaq

Mittarfissat tamanut ammasutut Kode 1B-tut, instrumentit atorngit miffiqeqarsinnaassapput kiisalu mittarfimmit 500 fodinik qutsinnerusumiilluunniit aalajangiinissami portussusilerlugit titarnilersugaasut akuerneqarsinnaassapput. Taamaanneratigut mittarfinnut VMC-nut malittarisassat naapertorlugit ilaatigut mittarfiliortoqarsinnaassaaq.

Mittarfik kingusinnerusukkut 800 meterit 1.199 meterillu akornannut tallisneqassasooq kissaatigineqassappat, assersuutigalugu mittarfimmi isumannaallisaanermut immikkoortitap silissusaa annertusineqartariaqassaaq. Mittarfimmi annertuumik sanaartortoqarani kingusinnerusukkut 1.199 meterinut tallineqarsinnaanngorlugu sapinngisamik pilersaarusiorneqassaaq.

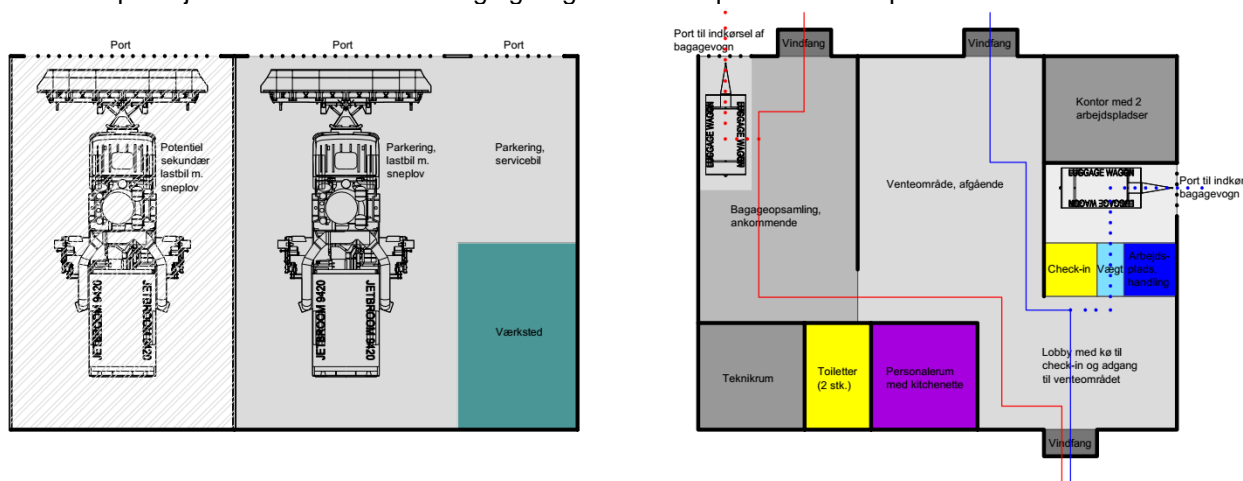
7.4. Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut

Tikittarfimmut/aallartarfimmut pilersaarut, immikkoortup siuliani Qeqertarsuarmisulli ippoq.

Pisariaqarnerpaanik atortulerlugu tikittarfimmi/aallartarfimmi pisariunngitsumik sanaartortoqassasooq siunnersuutigineqarpoq.

Illutaa 225 m²-it missaanniilluni 175 m²-it missaanniittut perususersartarfiit marluk ilanngullugit angalasunut atugassarititaassapput, 35 m²-it missaanniittut allaffittut sulisunullu initut kiisalu teknikeqarfittut atorneqassapput. Tikittut aallarniartullu immikkut ineqartinneqassangillat. Tikittarfik/aallartarfik tikittunut/aallarniartunut 20-nut inissaqartitsissaaq. Timmisartumut ilaallutik aqqusaartut timmisartumiiginnartassasut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik aallartussat tikittullu tikittarfimmi/aallartarfimmi kisimik inissaqartinneqassapput, matumanilu tikittut aallartussallu amerlanerpaamik 20-ussasut nalilerneqarluni.

Sannavik garagealu immikkoortillugit illutaa 150 m²-inngorlugu sananeqassaaq, tassanilu lastbilit aputaajaatillit, biililu inissaqassallutik. Teqqequmi sannaveqassaaq. Lastbilit aputaajaatilluunniit inissanitsillugit garagea allilerneqarsinnaassaaq.

Takussutissiaq 7-1: Tikittarfimmut/aallartarfimmut pilersaarut

_____ Ilaasussat aallartussat

_____ Ilaasut tikittut

..... Aallartussat nassataat

..... Tikittut nassataat

7.5. Timmisartunik nakkutilliineq

Mittarfiit piusut assigalugit nunap immikkoortortaani mittarfissat AFIS timmisartuussinernik nakkutilliivilerlugit pilersaarusionneqassapput. Tassunga atatillugu aaqqiissutissatut tulluuttut eqqarsaatigineqarsinnaapput:

- Napasuliartaani AFIS-ilerlugu napasuliaq nalinginnaasoq
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginissaanut filmiliutinik ikkussuineq. AFIS-ermiut sulliviini filmiliuutit tikittarfimmi/aallartarfimmi allaffimmut attavilerneqassapput
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginissaanut filmiliutinik ikkussuineq. Kalaallit Nunaanni ataatsimut centraleqarfimmut, mittarfinnik arlalinnik nakkutilliisunik, filmiliuutit attavilerneqassapput. Systemi ineriartortinneqarpoq, ilaatigullu Sverigep avannaani, Norgillu avannaani atorneqarlutik, soorlutaaq Danmarkimi mittarfinnut tunngatillugu Billundimi

ataatsimut centraleqarfissamik pilersitsinissaq sulissutigineqartoq. Kalaallit Nunaanni systemi atulernerqassappat, attaveqaatit pitsaasuusariaqarput.

7.6. Mittarfiup sumiinnissaa

Illoqarfik	Periarfissatut innersuussutigineqartoq	Nassuiaat
Qasigiannugit	4	Mittarfiup sumiinnissaanut tunngatillugu periarfissat sisamat 2004-mi eqqarsaatigineqarput. Tunngavissat pigineqartut naapertorlugit mittarfissatut siunnersuut 4 naleqqunnerpaatut nalilerneqarpoq. Tulliuttumi titartagaq takuuk.

Takussutissiaq 7-2: Qasigiannugani mittarfiup sumiiffigisinnaasaatut toqqarneqartoq

7.7. Nunap ilusaanut tunngasut

Nutaamik mittarfiliortoqarsinnaaqullugu imaluunniit mittarfik piusoq tallineqarsinnaaqullugu, mittarfiup eqqaani mikkiartornermi tinginermilu akornuteqannginnissaa ilanngullugu, silaannarmi akornuteqannginnissaa qulakkeerneqassaaq.

Nunap ilusaata assinga 2017-imeersoq aallaavigalugu, piumasaqaatit naammassisinnaaqullugit pilersaarutigineqartut mittarfik 799 meterinik takitigissappat nuna qanoq annertutigisumik suliassaassanersoq misissorneqarpoq. Mittarfiit 1.199 meterinut tallisinneqassasut kissaatigineqassappat, saniatigut suut suliniutigineqassanersut aamma misissorneqarpoq.

Pingaartumik mittarfimmi 799 meterinik takitigisumi mikkiartorfissap, tingiffissallu nalaani annikitsumik qaartitsisoqassasoq nalilerneqarpoq. Mittarfik tallilerneqassappat, annikitsuinnarmik qaartiterisoqassaaq.

7.8. Sanaartornissami missingersuutit

Taamaalilluni Qasigianguani asfaltigaanani 650 meterinik kiisalu asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisumik nutaamik mittarfiliortitsinissami sanaartornissami missingersuutit ima isikkoqarput:

Mio. Kr.	Qulimiguulinnut mittarfik	Asfaltigaanani 650 m	Asfaltigaalluni 799 m
Sanaartornissami aningaasartuutissat	0	81	100
Allat	0	10	10
Aningaasaliissutissat katillugit	0	91	110

Tabel 7-4: Mittarfinnut takissusissat ilanngullugit, Qasigianguani mittarfissamut sanaartortitsinissami missingersuutit (mio. koruunit)

Mittarfimmut aqqusinniortitsinissamut, allatigullu sanaartorfigissaasoqarnissaanut sanaartornissami missingersuutit 19 mio. koruuniupput

7.9. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat

Sanaartornissami aningaasartuutissat kiisalu Mittarfeqarfiit isertitaat, ingerlatsinermilu aningaasartuutaat isigalugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerinik misissueqqissaarneq, tulliuuttut inerneqarpoq:

	Qulimig uulinnut mittarfik Marlunnik periutsimik tunngavilik	Timmis artoq marlunnik periutsimik tunngavilik Asfatig aanngit soq 650 m.	Timmis artoq marlunnik periutsimik tunngavilik Asfaltig aq 799 m.	Timmisart oq Marlunnik periutsimik tunngavilik Asfaltigaalluni 799 m, aningaasaliissutitaq anngitsoq	Timmisart oq ataatsimik periutsimik tunngavilik asfaltigaalluni 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisart oq asfaltigaalluni 799 m, ataatsimik periutsimik tunngavilik 799 m, aningaasaliissutitaq anngitsoq
Sanaartortitsinissami aningaasartuutit	0,0	-73,0	-88,0	0	-88	0
MIT-ip isertitai	10,1	16,4	16,4	16,4	44,7	44,7

MIT-ip ingerlatsinermi anigaasartuutai	-8,0	-47,0	-66,0	-66,0	-75,0	-75,0
Kiffartuussinermi isumaqatigiissut, timmisartoq	-15,0	-15,0	Niuernermik tunngavilik			
Kiffartuussinermi isumaqatigiissut, umiarsuaq	-26,0	-26,0	Niuernermik tunngavilik			
Ullutsinni nalinga katillugu	-38,9	-144,6	-137,6	-49,6	-118,1	-30,3

Tabel 7-5: Qasigianguani inuiaqatigiit anigaasaqarnerinut tunngatillugu inernerit (ullutsinni nalingani inenera mio. koruuninngorlugu)

Marlunnik periutsumik tunngavilimmut aamma ataatsimik periutsumik tunngavilimmut inernerit tabel 7-5-imi takuneqarsinnaapput, kingullertullu taaneqartumut tunngatillugu umiarsuarmik angalasartut tamarmik timmisartumik angalasalertariaqarput, taamaanneratigullu Mittarfeqarfiit isertitaat pingasoriaatinngortinneqassapput. Isumalluarnartumik taamatut tunngaveqaraluarpalluunniit, qulimiguulimmik timmisartuussisoqartaruni imminut akilersinnaanerussaaq. Ullutsinni qulimiguulimmik ingerlatsinermit sanilliukkaanni, sanaartornissami anigaasaliissutissat aatsaat eqqarsaatigissanngikkaanni ullutsinni nalinga pitsaanerpaaq anguneqarsinnaavoq.

Asfaltigaanani mittarfimmik 650 meterinik takitigisumik mittarfeqarluni qulimiguulinnik Dash 6-inillu sulii ingerlatsisoqarluni, Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut anigaasartuutai ullutsinni nalinganut naatsorsorneqarput, illuatungaani naatsorsuutigineqarluni Qeqertarsuup Tunuanut tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinik tapiissutitaqanngitsumik aqqusaartarluni Dash 8-200-nik timmisartuussisoqartassasoq. Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnut 15-iusunut timmisartuussisarnissamik kiffartuussinissamik isumaqatigiissut 2020-mi tamakkiisumik 24 mio. koruuniuvoq, taakkunanngalu ukiumut 1,2 mio. koruunit missaanniittut Qasigianguani qulimiguulinnut mittarfimmut timmisartuussisarnernut tungasut naatsorsuutigineqarluni. Umiarsuarmik angallassisarneq 2,1 mio. koruuninut naatsorsorneqarpoq.

Taamaalilluni siuliani tabelimi takuneqarsinnaavoq, sanaartortitsinissami anigaasaliissutissat kiisalu Mittarfeqarfiit isertitai anigaasartuutaalu ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni, massakkut qulimiguulinnut mittarfimmut taarsiullugu nutaamik mittarfiliornissaq inuiaqatigiit anigaasaqarnerinut iluanaarutaassanngitsoq. Sanaartornissami anigaasaliissutissat ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni negativimiipput, marlunnillu periutsumik tunngaveqarluni timmisartuussisarnermi ingerlatsinermit aserfallatsaaliinermullu anigaasartuutit isertitanit annertunerungaatsiarlutik, Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi angusaat negativiussallutik.

Taamatut naatsorsuuteqarnermi, Qasigianguani mittarfik nutaaq Kiffartuussinissami isumaqatigiissutinit tapiissutitaqanngitsumik niuerneramik aallaaveqarluni ingerlanneqartariaqarpoq. Taamaassinnaangippat, timmisartumillu timmisartuussisarnissamut sulii tapiissuteqartoqartassappat, massakkut qulimiguulimmik timmisartuussisarneq isiginiaraanni timmisartuussisarnermi inernera sulii ajorseriarnerussaaq.

7.10. Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami aningaasaliissutitigut aningaasaliineq pillugu

Immikkoortut tulliuuttut 7.10 – 7.12, immikkoortup siuliani Qeqertarsuarmut tunngatillugu iliuuseqarnissami tunngavissani 6.10 – 6.12 assigai, tamakkiisumilli paasinninnissaq pillugu immikkoortumi matumani 7-imi ilanngunneqarlutik.

”Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutaasussanik nalilersuineramik suliaqarnermut ilitsersuut” pillugu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup 2015-imi saqqummersitaani immikkoortoq 4-mi allassimavoq, inuiaqatigiit aningaasaqarnerinit aningaasaliinissani tunngavissat sisamat ilanngunneqartassasut:

- Inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut akilersinnaasoq
- Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq attanneqarsinnaasoq
- Inuuniarnikkut aamma avatangiisit eqqarsaatigalugit piujuartsitsineq
- Nuna tamakkerlugu aamma nunap immikkoortortaani ineriartorneq

Ilitsersuummi piumasaqaatit taaneqartut taakku sisamat, pitsaasumik sunniutaanerusussat nassuiaatitaqartillugit, ileqquusumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissueqqissaarneruvoq. Taamaalilluni qanga inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naliliinerit assigiinngiiaartut aalajangiinissamut tunngaviusussatut misilinneqarput.

Ilitsersuummi piumasaqaatit taaneqartut taakku sisamat, pitsaasumik sunniutaanerusussat nassuiaatitaqartillugit, ileqquusumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissueqqissaarneruvoq. Taamaalilluni qanga inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naliliinerit assigiinngiiaartut aalajangiinissamut tunngaviusussatut misilinneqarput.

Mittarfittaassamut aningaasaliissallutik Namminersorlutik Oqartussat kissaatigissappassuk, assersuutigalugu attaveqatigiinnermi suliniutit allat imaluunniit peqqinnissamut ilinniartitaanermulluunniit tunngasut unammilleqatigalugit, Aningaasanut Inatsimmi ukiumoortumik sanaartornissami sinaakkutissani tulleriiaarneqartariaqassapput.

Missingersuutit pillugit inatsisip § 18-ia naapertorlugu, Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqarnissamut Aningaasaateqarfimmit taarsiullugu

aningaasaliissuteqartoqarsinnaassanersoq isumaliutigineqarpoq. Siunissami ungasinnerusumi suliniut aningaasaqarnermut politikkimut pitsanngorsaaqataasinnaassanersoq uani nalilersorneqartariaqarpoq. Imaappoq, suliniutinut allanut sanilliullugu aaqqiissutissatut toqqarneqartoq siunissamut ungasinnerusumut aarlerinangitsumik isumannaassuseqartitsissanersoq, annerpaamik iluanaaruteqarfiussanersoq, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut pitsaanerpaamik sunniuteqassanersoq nalilerneqassasoq.

Sanaartornissami aningaasaliissutissat misissueqqissaarnermi ilaatinneqangippata, taamaalillunilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa naatsorsorneqarnerinut artukkiingippata, ullutsinni nalinga positivinerusutut isikkoqassaaq. Taamaakkaluartoq taamatut naatsorsuigaanni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngunnagit ullutsinni nalinganut naatsorsuineq eqqunngitsumik positivimeeratarsinnaavoq, naak taamatut naatsorsuigaanni suliniummik ingerlatsinissaq imminut akilersinnaassanersoq nalilersuinissami tungvagineqarsinnaagaluartoq. Taamaalilluni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngullugit, ilanngunnagillu ullutsinni nalinga saqqummiunneqarmat, misissueqqissaarnermi matumani ilanngaattissat ilanngaatinagit, ilanngaatigalugillu suliniut saqqummiunneqarpoq.

Sanaartortitsinissami aningaasaliissuteqarnissaq imminut akilersinnaassanersoq isiginiaqqaarnagu, piunasaqaatit naapertorlugit mittarfik sanaartorneqassasoq politikikkut aalajangerneqassappat, siuliani nassuiaatigineqartutut taassuma kingunerisaanik ullutsinni nalinga 88 mio. koruuninik positivimik kinguneqarsinnaassaaq.

Kiisalu inuiaqatigiit suliniutinut imminut akilersinnaangitsunut illersorumallugit, Mittarfinnut suliniutinut tunngatillugu akiliisnaassutsit, imminullu akilersinnaassutsit pillugit piunasaqaatit aalajangersarneqarlutik, Mittarfiit pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat eqqarsaatigalugit suliniut imminut akilersinnaanersoq nalilersorneqassaaq. Piunasaqaatinik taakkunannga suliniut naammassinnaassanngitsooq paasinarsissappat, taamaakkaluartorlu suliniutit ingerlatinnarneqassappata, Mittarfiit pillugit Inatsit allanngortittariaqassanersoq imaluunniit sanaartornissamut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermit atatillugu suliniutit ilanngunneqangissinnaassanersut eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

7.11. Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu

Tabel 7.5-imi takuneqarsinnaasutut, marlunnik periutsumik tungaveqarluni umiarsuarmik angallassinermut tapiissuteqartarunnaarluni umiarsuarmik angalasartut tamarmik siunissami timmisartortalernissaat naatsorsuutigineqarsinnaanera tungvagineqassappat, mittarfillornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq.

Kisianni taamatut pisoqarsinnaanissaa ilimagineqangilaq, ullutsinnimi umiarsuarmik angalasartut amerlanerpaartaat akisunerusumik timmisartumik angalasassanngitsut

naatsorsuutigineqartariaqarmat. Ullutsinni umiarsuarmik angalasartut arlaqartut niuerneramik tunngaveqartumik ingerlatsisunit imaatigut angallanneqartassasut imaluunniit ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni timmisartuussisarnermi billetsit akisunerulernerisigut angalassanngitsut ilimagineqartariaqarpoq. Akigitatigut eqaatsuutitsinissamut tunngasut misissueqqissaarnermi matumani misissorneqanngillat.

Taamaakkaluartoq ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni angallasseriaaseqartoqassasoq aalajangerneqassagaluarpas, umiarsuarmik angalasartut arlaqatut ikitsuinnaalluunniit inissamik atuilluarnissamut tapertaallutik timmisartortalissasut, timmisartuussisarnerullu imminut akilersinnaassusaanut iluaqutaassasoq naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

7.12. Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit

Umiarsuarmik angalasartut timmisartortalersinneqarnerisigut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut sipaaruteqartoqarsinnaanera tunngavissinneqarsinnaappat, mittarfiliornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq. Taamaakkaluartoq misissueqqissaarnermi matumani uppersarvinneqarsinnaanngitsumik ilimagisat arlaqartut tunuliaqutaralugit matumap siuliani sipaarutigineqarsinnaasutut nassuiaatigineqarmata uani maluginiassallugu pingaaruteqarpoq.

Taamaalilluni sumiiffinni ataasiakkaani angalasartut, nunallu immikkoortortaanni ataasiakkaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akiliutigineqartatut sipaaruteqarsinnaanermi periarfissani tunngavigineqarput. Taamaakkaluartoq pissutsit marluk patsisaallutik taamatut naatsorsuineq inaarutaasumik tunngavigineqarsinnaanersoq qulakkeerneqarsinnaanngilaq:

Massakut Dash 8-it angallaviini mittarfimmut aqusaartarnikkut niuernerik tunngavigalugu timmisartuussisoqartarsinnaassasoq ilaatigut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattoqassappat sumiiffimmi timmisartuutileqatigiit naammaattumik timmisartuussisarsinnaassappat, billetsinullu akigitat appassissumiinneqassappata, angalasartussat naammattariaqarput. Tamanna mittarfinnut 799 meterinik takitigusunut tunngavigineqaraluartoq, tamanna misissueqqissaarnermi matumani inaarutaasumik qulakkeerneqarsinnaanngilaq.

Kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarfiusup sinnerani angallassinermi aningaasaqarneq taamatulli naatsorsorneqarsinnaasoq ilaatigut tunngavigineqarpoq, taamaalillunilu qulimiguulinnut mittarfiit sinnerinut kiffartuussinissami isumaqatigiissutinut massakut tapiissutigineqartatut iluini aningaasartuutigineqarsinnaassallutik.

Taamaakkaluartoq nunap immikkoortortaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutit appartinneqarsinnaassasut ilimananngilaq, kiffartuussinissamimmi isumaqatigiissutinut tapiissuteqarnissamik kinguneqartussamik, kiffartuussinissami

isumaqatigiissuteqarfiup iluani angallassinissamik tunngavissap annikillinera angallassinermi aningaasaqarnermut ajorseriaataasinnaasoq ilimagineqartariaqarmat. Allatut oqaatigalugu, illoqarfiit nunaqarfiillu sinnerinut timmisartuussisarnermi inissanut aningaasartuutit qaffassasut ilimanarpoq.

7.13. Iliuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat

Siuliani immikkoortoq tunngavigalugit aalajangiisussat tunngavissaat tulliuuttut eqikkarneqarsinnaapput:

	Ullutsinni nalinganut naatsorsorlugu inerneranut sunniutissat mio. koruuninngorlugit. 2018 – 2050
Sanaartornerup ingerlanerani ukiumut marloriarluni aningaasaliilluni ukiumoortumik aningaasanut inatsisitigut aningaasaliineq. Aningaasaliineq atugarissaarnermut aningaasaliinertut isigineqassaaq.	Aningaasanut Inatsisitigut aningaasaliineq 88 mio. kr.
Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarnerisigut Mittarfeqarfiit isertittagaat annertusissapput. Tamatuma kingunerisaanik umiarsuarmik angalanissami billetsit qularnanngitsumik akisunerulissapput, umiarsuarnillu ingerlatsisut isertittagaat annikillissallutik.	Isertitat 28 mio. koruuninik amerlanerussapput.
Illoqarfinnut aqqusaartarluni, annertusaallunilu niuernermik tunngaveqartumik timmisartuussisoqartalernissaa naatsorsuutigineqarmat, kiffartuussinissamik isumaqatigiissut atorunnaassaaq.	15 mio. koruunit sipaarutigineqassapput
Umiarsuarmik angalasartut ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni timmisartumik angalasalersinneqarsinnaappata, umiarsuarmut kiffartuussinermik isumaqatigiissut atorunnaassaaq.	26 mio. koruunit sipaarutigineqassapput.

Tabel 7-6: Aningaasatigut iluanaaruteqarnerunissamut iliuseqarnissami tunngavissat pillugit naatsorsuutiginnisamik pisoqassagaluarpata kingunissaanik misissueqqissaarneq

8. KANGAATSIAMI MITTARFIK NUTAAQ

8.1. Kangaatsiaq pillugu

2020-mi Kangaatsiaq 520-nik innuttaasoqarpoq. Ukiuni kingullerni illoqarfik avannamukanneq ineriartortinneqarsimavoq, naak annertugineqarsinnaanngikkaluartumik. Aalisarnermik inuussutissarsiuqarnerup

ilaatigut ilagai, bundgarnersorneq imaluunni saattuarniarneq, umiatsiaararsornillu. Illoqarfiup aalisakkanik tunisassiorfia (B28) Royal Greenland-imit ingerlanneqarpoq. Tassani nipisat suaat, qeeqqat saarulliillu suliareqqaarneqartarput – qeritillugit panertularalugillu. Tunisassiorfik, peqarnerpaaffiani 25-it missiliorlugit sulisoqartarpoq.

8.2. Angalasimasut amerlassusaat

Taamaalilluni aallarnermi ilaasut naatsorsorlugit, Kangaatsiami timmisartuussinerit ima isikkoqarput:

	2019/ sap. akunner anut	2018/ sap. akunner anut	2017/ sap. akunner anut	2016/ sap. akunner anut	2015/ sap. akunner anut	2014/ sap. akunner anut
Kangaatsiaq	469/ 9,0	493/ 9,4	345/ 6,6	390/ 7,5	461/ 8,8	589/ 11,3

Tabel 8-1: Ukiumut, sapaatip akunneranullu aallarnermi ilaasut amerlassusaat

Assinganik qulimiguullit aallartut amerlassusaat tulliuttutut isikkoqarput:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kangaatsiaq	84	86	119	108	125	123

Tabel 8-2: Qulimiguullit aallarsimanerisa amerlassusaat

Taamaalilluni ullutsinni (2019-imi) qulimiguulinnut aallarnernut 84-inut agguarlugit angalasimasut 500-t missaannippot, aallarnermilu ataatsimi 5,5-inik ilaasoqartarluni. Tamanna agguaqatigiissitsinerusoq eqqarsaatigigaanni nalilerneqarpoq, sapaatip akunneranut marloriarluni aallartarnerit naammassasut.

Qeqertarsuup Tunuani, Kangaatsiamullu/Kangaatsiamiillu angalasartut amerlanerpaartaat umiarsuarmik angalasarpot. Taamaalilluni ilaasut naatsorsorlugit, angallasseriaaseq ima isikkoqarpoq:

2019-imi angalasut	Qeqertarsuup Tunuani katillugit	Kangaatsiaq	Illoqarfiit allat
Umiarsuaq	15.287	3.291	11.996
Qulimiguulik	5.443	575	4.868
Katillugit	20.730	3.866	16.864

Tabel 8-3: Kangaatsiami, Qeqertarsuullu Tunuani angalasimasut katillugit

Matumani umiarsuarnut, qulimiguulinnullu ilaasartuni inummut ataatsimut taamatulli ingerlatsisut akeqartitsisariaqarput. Agguaqatigiissitsinivik ingerlatsisuniinnaq ilisimaneqarpoq.

8.3. **Mittarfittaassani timmisartuussisarnissami piumasaqaataasut**

Nutaamik mittarfiliortoqassappat piumasaqaataasussat tulliuttutut eqikkarneqarsinnaapput:

- Mittarfik asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisoq
- Mittarfik ICAO kode 1B-iussaaq
- Nunap iluani timmisartuussinerni mittarfik tamanut ammasutut akuerisaassaaq
- 140 knobinik sukkatigaluni, radiusillu 500 fodip iluani akimmiffissaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiulluni, mikkiartornermi aalajangiinissami portussusissaq isikkivissarlu 3000 meteriussaaq. Qulimiguulimmut assersuussissagaanni, qulimiguulik angallattunik allanik takunnissinnaatillugu imaluunniit radiusip 500 fodip iluani akimmiffissaq qutsinnerpaaq minnerpaamik 500 fodiutillugu qulimiguulimmut isikkivissatut piumasaqaataasoq 800 meterinnaavoq.
- Timmisartut marluk ataatsikkut inississinnaanngorlugit inissiivinnik marlunnik sanaartortoqassaaq
- Mittarfissat tamanut ammasutut Kode 1B-tut, instrumentit atorngit miffigineqarsinnaassapput kiisalu mittarfimmit 500 fodinik qutsinnerusumiilluunniit aalajangiinissami portussusilerlugit titarnilersugaasutut akuerneqarsinnaassapput. Taamaanneratigut mittarfinnut VMC-nut malittarisassat naapertorlugit ilaatigut mittarfiliortoqarsinnaassaaq.

Mittarfik kingusinnerusukkut 800 meterit 1.199 meterillu akornannut tallisneqassasoq kissaatigineqassappat, assersuutigalugu mittarfimmi isumannaallisaanermut immikkoortitap silissusaa annertusineqartariaqassaaq. Mittarfimmi annertuumik sanaartortoqarani kingusinnerusukkut 1.199 meterinut tallineqarsinnaanngorlugit mittarfiit ataasiakkaat sapinngisamik pilersaaruserfigineqassapput.

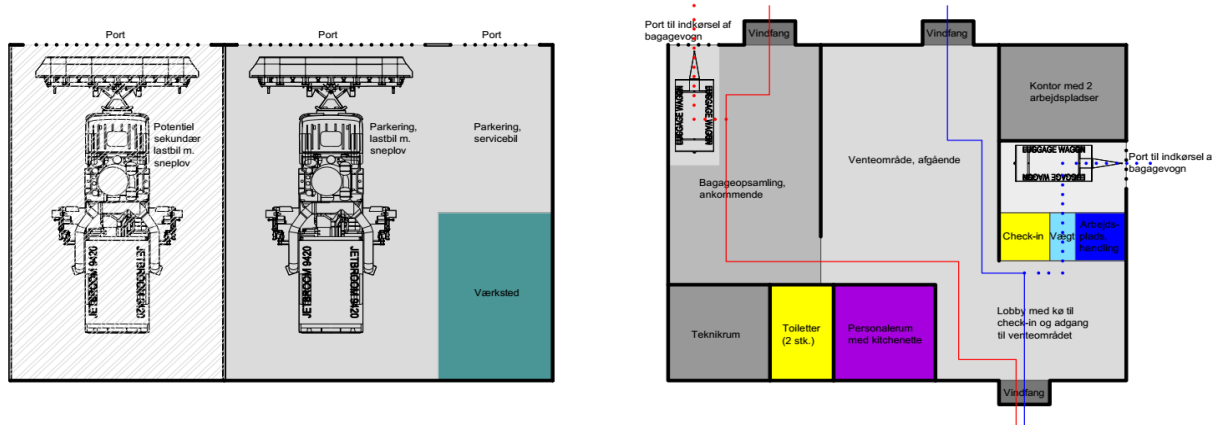
8.4. **Tikittarfimmut/aallartarfimmut garageamullu tunngatillugu pilersaarut**

Tikittarfimmut/aallartarfimmut pilersaarut, immikkoortup siuliani Qeqertarsuarmisulli ippoq.

Pisariaqarnerpaanik atortulerlugu tikittarfimmik/aallartarfimmik pisariunngitsumik sanaartortoqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Illutaa 225 m²-it missaanniilluni 175 m²-it missaanniittut perusersartarfiit marluk ilanngullugit angalasunut atugassarititaassapput, 35 m²-it missaanniittut allaffittut sulisunullu initut kiisalu tekniqerfittut atorneqassapput. Tikittut aallarniartullu immikkut ineqartinneqassanngillat. Tikittarfik/aallartarfik tikittunut/aallarniartunut 20-nut inissaqartitsissaaq. Timmisartumut ilaallutik aqqusaartut timmisartumiiginnartassasut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik aallartussat tikittullu tikittarfimmi/aallartarfimmi kisimik inissaqartinneqassapput, matumanilu tikittut aallartussallu amerlanerpaamik 20-ussasut nalilerneqarluni.

Sannavik garagealu immikkoortillugit illutaa 150 m²-inngorlugu sananeqassaaq, tassanilu lastbilit aputaajaatillit, biililu inissaqassallutik. Teqqqumi sannaveqassaaq. Lastbiilit aputaajaatilluunniit inissanitsillugit garagea allilerneqarsinnaassaaq.

Takussutissiaq 8-1: tikittarfiup/aallartarfiup ilulissaa

_____ Ilaasussat aallartussat
..... Aallartussat nassataat

_____ Ilaasut tikittut
..... Tikittut nassataat

8.5. Timmisartunik nakkutilliineq

Mittarfiit piusut assigalugit nunap immikkoortortaani mittarfissat AFIS timmisartuussinernik nakkutilliivilerlugit pilersaarusioneqassapput. Tassunga atatillugu aaqqiissutissatut tulliuuttut eqqarsaatigineqarsinnaapput:

- Napasuliartaani AFIS-ilerlugu napasuliaq nalinginnaasoq
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginnisaanut filmiliutinik ikkussuineq. AFIS-ermiut sulliviini filmiliuutit tikittarfimmi/aallartarfimmi allaffimmut attavilerneqassapput
- Mittarfik, tikittarfiullu/aallartarfiullu saavata nakkutiginnisaanut filmiliutinik ikkussuineq. Kalaallit Nunaanni ataatsimut centraleqarfimmut, mittarfinnik arlalinnik nakkutilliisunik, filmiliuutit attavilerneqassapput. Systemi ineriartortinneqarpoq, ilaatigullu Sverigep avannaani, Norgillu avannaani atornerqarlutik, soorluttaaq Danmarkimi mittarfinnut tunngatillugu Billundimi ataatsimut centraleqarfissamik pilersitsinissaq sulissutigineqartoq. Kalaallit Nunaanni systemi atulernerneqassappat, attaveqaatit pitsaasuusariaqarput.

8.6. Mittarfiup sumiinnissaa

Illoqarfik	Periarfissatut innersuussutigineqartoq	Nassuiaat
------------	---	-----------

Kangaatsiaq	1	Kangaatsiami mittarfiup inissisimaffigisinnaasaa ataasiinnaavoq.
-------------	---	--

Takussutissiaq 8-2: Kangaatsiami mittarfiup sumiissinnaanerani nunap assingitigut takussutissag

8.7. Nunap ilusaanut tunngasut

Nutaamik mittarfiliortoqarsinnaaqqullugu imaluunniit mittarfik piusoq tallineqarsinnaaqqullugu, mittarfiup eqqaani mikkiartornermi tinginermilu akornuteqannginnissaa ilanngullugu, silaannarmilu akornuteqannginnissaa qulakkeerneqassaaq.

Nunap ilusaata assinga 2017-imeersoq aallaavigalugu, piunasaqaatit naammassisinnaaqqullugit pilersaarutigineqartutut mittarfik 799 meterinik takitigissappat nuna qanoq annertutigisumik suliassaassanersoq misissorneqarpoq. Mittarfiit 1.199 meterinut tallisneqassasut kissaatigineqassappat, saniatigut suut suliniutigineqassanersut aamma misissorneqarpoq.

Mittarfimmi 799 meterinik takitigisumi pisariaqartumik akornuteqannginnissaa qulakkeerumallugu qaartitsisisoqassaaq. Mittarfik tallineqassappat, pingaartumik mikkiartornermi tinginermilu ingerlaarfigineqartarup nalaa annertuumik qaartinneqartariaqarluni.

8.8. Silap pissusaanut tunngasut

Kangaatsiami mittarfissatut pilersaarutigineqartup ungasinngisaani, 2017-ip ukiaani nunap immikkoortortaani silasiorfiliortoqarpoq. Silasiorfimmit massakut paasissutissaqanngilaq. Qeqertarsuarmi Qasigiannguaniluunniit silasiorfiliortoqarnikuunngilaq.

Nunap immikkoortortaani mittarfiliassatut pilersaarutigineqartuni silap pissusaa nutaamik nalilersorneqarnikuunngilaq. Taamaalilluni 2004/2008-mi nalunaarusiani naliliinerit, silap pissusaanut tunngatillugu misissuinermit tunngavigineqarput.

Taamaakkaluartoq Kalaallit Nunaanni sila kissatsikkiartoq ilisimaneqarpoq, kissatsikkiartorneralu ilutigalugu sermersuaq aakkiartorpoq, kangerlunnilu sikuuallaartaarunnaarluni siku saannerusalernikuulluni. Illoqarfiit nunaqarfiillu amerlanerusut ukioq kaajallallugu umiatsianit sisannillu angallatinit

tikinneqarsinnaalernikuupput. Taamaalilluni siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ullumikkumut sanilliukkaanni timmisartornissaq pisariaqarpallaarunnaassaaq. Silap pissusaata allanngoriartorerata kingunerisaanik, akikinnerusumik imaatigut angallattoqarnerusinnaalissaaq.

8.9. Sanaartornissami missingersuutit

Taamaalilluni Kangaatsiami asfaltigaanani 650 meterinik kiisalu asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisumik nutaamik mittarfiliortitsinissami sanaartornissami missingersuutit ima isikkoqarput:

Mio. koruunit	Qulimiguulinnut mittarfik	Asfaltigaanani 650 m	Asfaltigaalluni 799 m
Sanaartornissami aningaasartuutissat	0,0	79	97
Allat	0,0	10	10
Aningaasaliissutissat katillugit	0,0	89	107

Tabel 8-3: Mittarfiup takissusissai ilanngullugit, Kangaatsiami mittarfissamut sanaartortitsinissami missingersuutit (mio. koruunit)

Mittarfimmumut aqqusinniortitsinissamut, allatigullu sanaartorfigissaasoqarnissaanut sanaartornissami missingersuutit 18,5 mio. koruuniupput.

8.10. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerat

Taamaalilluni Kangaatsiami Mittarfeqarfimmumut tunngatillugu inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut misissueqqissaarneq ima isikkoqarpoq:

	Qulimiguulinnut mittarfik Marlunnik periutsimik tunngavilik	Timmis artoq Marlunnik periutsimik tunngavilik Asfatigaanngitsoq 650 m.	Timmis artoq Marlunnik periutsimik tunngavilik Asfatigaalluni 799 m,	Timmis artoq Marlunnik periutsimik tunngavilik Asfatigaalluni 799 m, aningaasaliissutitaq anngits oq	Timmisart oq ataatsimik periutsimik tunngavilik , asfaltigaalluni 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisart oq, asfaltigaalluni 799 m, ataatsimik periutsimik tunngavilik 799 m, aningaasaliissutitaq anngitsoq
Sanaartortitsinissami	0	-72	-86	0	-86	0

anigaasart uuit						
MIT-ip isertitai	1	1	1	1,0	8,4	8,4
MIT-ip ingerlatsiner mi anigaasart uutai	-8,0	-47,0	-66,0	-66,0	-75,0	-75,0
Kiffartuussin ermi isumaqatigiisut, timmisartoq	-9,0	-9,0	Niuernermik tunngavilik			
Kiffartuussin ermi isumaqatigiisut, umiarsuaq	-48,0	-48,0	Niuernermik tunngavilik			
Ullutsinni nalinga katillugu	-64,0	-175,0	- 151,0	-65,0	-85,1	-66,6

Tabel 8-4: Kangaatsiami inuiaqatigiit anigaasaqarnerinut tunngatillugu inernerit (ullutsinni nalingani inernerera mio. koruuninngorlugu)

Marlunnik periutsumik tunngavilimmut aamma ataatsimik periutsumik tunngavilimmut inernerit siuliani tabelimi 8-4-mi takuneqarsinnaapput, kingullertullu taaneqartumut tunngatillugu umiarsuarmik angalasartut tamarmik timmisartumik angalasalertariaqarput, taamaanneratigullu Mittarfeqarfiit isertitaat arfineq-pingasunngoriaatinngortinneqangajassapput. Kangaatsiami umiarsuaq angallatigineqarneruvoq. Isumalluarnartumik taamatut tunngaveqaraluarpuunniit, qulimiguulimmik timmisartuussisoqartaruni imminut akilersinnaanerussa.

Asfaltigaanani mittarfimmik 650 meterinik takitigisumik mittarfeqarluni qulimiguulinnik Dash 6-inillu suli ingerlatsisoqarluni, Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut anigaasartuutai ullutsinni nalinganut naatsorsorneqarput, illuatungaanilu naatsorsuutigineqarluni Qeqertarsuup Tunuanut tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinik tapiissutitaqanngitsumik aqusaartarluni Dash 8-200-nik timmisartuussisoqartassasoq.

Taamaalilluni siuliani tabelimi 8-4-mi takuneqarsinnaavoq, sanaartortitsinissami anigaasaliissutissat kiisalu Mittarfeqarfiit isertitai anigaasartuutailu ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni, massakkut Kangaatsiami qulimiguulinnut mittarfimmut taarsiullugu nutaamik mittarfiliornissaq inuiaqatigiit anigaasaqarnerinut

iluanaarutaassanngitsoq. Sanaartornissami aningaasaliissutissat ullutsinni nalinganut naatsorsoraanni negativimiipput, ingerlatsinermullu aserfallatsaaliinermullu aningaasartuutit timmisartuussisarnermi isertitanit annertunerungaatsiarlutik, Mittarfeqarfiit ingerlatsineri angusaat negativiuksallutik. Ataatsimik periutsumik tunngavilimmik timmisartuussisoqaraluarpalluunniit aamma taamaassaaq. Pilersaarummik positiviusumik pilersitsinssami, angalasussat ikippallaarujussuarput.

8.11. Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi sanaartornissami aningaasaliissutitigut aningaasaliineq pillugu

Immikkoortut tulliuuttut 8.11-imit 8.13-mut, immikkoortup siuliani Qeqertarsuarmut tunngatillugu iliuuseqarnissami tunngavissani 6.10 – 6.12 assigai, tamakkiisumilli paasinninnissaq pillugu immikkoortumi matumani 8-mi ilanngunneqarlutik.

”Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutaasussanik nalilersuineri suliaqarnermut ilitsersuut” pillugu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup 2015-imi saqqummersitaani immikkoortoq 4-mi allassimavoq, inuiaqatigiit aningaasaqarneriit aningaasaliinissani tunngavissat sisamat ilanngunneqartarsinnaasut:

- Inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut akilersinnaasooq
- Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq attanneqarsinnaasooq
- Inuuniarnikkut aamma avatangiisit eqqarsaatigalugit piujuartsitsineq
- Nuna tamakkerlugu aamma nunap immikkoortortaani ineriartorneq

Suliniut imminut akilersinnaanersoq, piumasaqaatini taakkunani sisamaasuni isummerfigineqassaaq. Piumasaqaatini siulliit marluk amerlassusiliinermut tunngassuteqarput, kingulliillu marluk amerlassusiliinermut tunngassuteqarsinnaallutik. Ilitsersuummi piumasaqaatit taaneqartut taakku sisamat, pitsaasumik sunniutaanerusussat nassuiaatitaqartillugit, ileqquusumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissueqqissaarneruvoq. Taamaalilluni qanga inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naliliinerit assigiinngiiaartut aalajangiinissamat tunngaviusussatut misilinneqarput.

Ilitsersuut naapertorlugu suliniutip aallartinneqarnissaata anguneqarnissaanut piumasaqaatit taakkua sisamat tamarmik pitsaasumik naammasineqarsimasariaqanngillat. Tassaasinnaapput politikikkut pissutsit misissueqqissaarneri qulaajarneqarsimanngitsut. Taakkua saniatigut piumasaqaatip iluaqutissartaa, piumasaqaammi allami iluaqutaasussamik oqimaaqatigiissinneqarsinnaavoq. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat imminut akilersinnaanersoq, aningaasaqarnermullu politikkip nammasinnaaneraa misissueqqissaarnermi matumani nalilersussallugu pingaartinneqarpoq.

Mittarfittaassamat aningaasaliissallutik Namminersorlutik Oqartussat kissaatigissappassuk, assersuutigalugu attaveqatigiinnermi suliniutit allat imaluunniit peqqinnissamat ilinniartitaanermulluunniit tunngasut unammilleqatigalugit,

Aningaasanut Inatsimmi ukiumoortumik sanaartornissami sinaakktissani tulleriarneqartariaqassapput.

Missingersuutit pillugit inatsisip § 18-ia naapertorlugu, Piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqarnissamut Aningaasaateqarfimmit taarsiullugu aningaasaliissuteqartoqarsinnaassanersooq isumaliutigineqarpoq. Siunissami ungasinnerusumi suliniut aningaasaqarnermut politikkimut pitsanngorsaaqataasinnaassanersooq uani nalilersorneqartariaqarpoq. Imaappooq, suliniutinut allanut sanilliullugu aaqqiissutissatut toqqarneqartoq siunissamut ungasinnerusumut aarlerinangitsumik isumannaassuseqartitsissanersooq, annerpaamik iluanaaruteqarfiussanersooq, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut pitsaanerpaamik sunniuteqassanersooq nalilerneqassasooq.

Sanaartornissami aningaasaliissutissat misissueqqissaarnermi ilaatinneqanngippata, taamaalillunilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa naatsorsorneqarnerinut artukkiinngippata, ullutsinni nalinga positivinerusutut isikkoqassaaq. Taamaakkaluartoq taamatut naatsorsuigaanni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngunnagit ullutsinni nalinganut naatsorsuineq eqqunngitsumik positivimeeratarsinnaavoq, naak taamatut naatsorsuigaanni suliniummik ingerlatsinissaaq imminut akilersinnaassanersooq nalilersuinissami tunngavigineqarsinnaagaluartoq. Taamaalilluni sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngullugit, ilanngunnagillu ullutsinni nalinga saqqummiunneqarmat, misissueqqissaarnermi matumani ilanngaattissat ilanngaatinagit, ilanngaatigalugillu suliniut saqqummiunneqarpoq.

Sanaartortitsinissami aningaasaliissuteqarnissaaq imminut akilersinnaassanersooq isiginiaqqaarnagu, piunasaqaatit naapertorlugit mittarfik sanaartorneqassasooq politikkikkut aalajangerneqassappat, siuliani nassuiaatigineqartutut taassuma kingunerisaanik ullutsinni nalinga 86 mio. koruuninik positivimik kinguneqarsinnaassaaq

Kiisalu inuiaqatigiit suliniutinut imminut akilersinnaanngitsunut illersorumallugit, Mittarfinnut suliniutinut tunngatillugu akiliisnaassutsit, imminullu akilersinnaassutsit pillugit piunasaqaatit aalajangersarneqarlutik, Mittarfiit pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat eqqarsaatigalugit suliniut imminut akilersinnaanersooq nalilersorneqassaaq. Piunasaqaatinik taakkunannga suliniut naammassinissinnaassanngitsoq paasinarsissappat, taamaakkaluartorlu suliniutit ingerlatiinnarneqassappata, Mittarfiit pillugit Inatsit allanngortittariaqassanersooq imaluunniit sanaartornissamut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermut atatillugu suliniutit ilanngunneqanngissinnaassanersut eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

8.12. Umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaat pillugu

Tabel 8.4-mi takuneqarsinnaasutut, marlunnik periutsimik tunngaveqarluni umiarsuarmik angallassinermut tapiissuteqartarunnaarluni umiarsuarmik angalasartut tamarmik siunissami timmisartortalernissaat naatsorsuutigineqarsinnaanera

tunngavigineqassappat, mittarfiliornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq.

Kisianni taamatut pisoqarsinnaanissaa ilimagineqanngilaq, ullutsinnimi umiarsuarmik angalasartut amerlanerpaartaat akisunerusumik timmisartumik angalassanngitsut naatsorsuutigineqartariaqarmat. Ullutsinni umiarsuarmik angalasartut arlaqartut niuerneramik tunngaveqartumik ingerlatsisunit imaatigut angallanneqartassasut imaluunniit ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni timmisartuussisarnermi billetsit akisunerulernerisigut angalassanngitsut aamma ilimagineqartariaqarpoq. Akigititigut eqaatsuutitsinissamut tunngasut misissueqqissaarnermi matumani misissorneqanngillat.

Taamaakkaluartoq ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni angallasseriaaseqartoqassasoq aalajangerneqassagaluarpat, umiarsuarmik angalasartut arlaqartut ikitsuinnaalluunniit inissamik atuilluarnissamut tapertaallutik timmisartortalissasut, timmisartuussisarnerullu imminut akilersinnaassusaanut 8 mio. koruunit tikillugit iluaqutaassasoq naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

8.13. Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutini sipaarutissat pillugit

Umiarsuarmik angalasartut timmisartortalersinneqarnerisigut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut sipaaruteqartoqarsinnaanera tunngavissinneqarsinnaappat, mittarfiliornissami suliniummi ullutsinni nalinga pitsaanerulersinneqarsinnaavoq. Taamaakkaluartoq misissueqqissaarnermi matumani uppernarsivinneqarsinnaanngitsumik ilimagisat arlaqartut tunuliaqutaralugit matumap siuliani sipaarutigineqarsinnaasutut nassuiaatigineqarmata uani maluginiassallugu pingaaruteqarpoq.

Taamaalilluni sumiiffinni ataasiakkaani angalasartut, nunallu immikkoortortaanni ataasiakkaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akiliutigineqartatut sipaaruteqarsinnaanermi periarfissani tunngavigineqarput. Taamaakkaluartoq pissutsit marluk patsisaallutik taamatut naatsorsuineq inaarutaasumik tunngavigineqarsinnaanersoq qulakkeerneqarsinnaanngilaq:

Massakkut Dash 8-it angallaviini mittarfimmut aqqusaartarnikkut niuernerq tunngavigalugu timmisartuussisoqartarsinnaassasoq ilaatigut naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattoqassappat sumiiffimmi timmisartuutiqatigiiffik naammaattumik timmisartuussisarinnassappat, billetsinullu akigititat appasissumiinneqassappata, angalasartussat naammattariaqarput. Tamanna mittarfinnut 799 meterinik takitigusunut tunngavigineqaraluartoq, tamanna misissueqqissaarnermi matumani inaarutaasumik qulakkeerneqarsinnaanngilaq.

Kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarfiusup sinnerani angallassinermi aningaasaqarneq taamatulli naatsorsorneqarsinnaasoq ilaatigut tunngavigineqarpoq, taamaalillunilu Qeqertarsuaq, Qasigianguit Kangaatsiarlu eqqaassanngikkaanni

qulimiguulinnut mittarfiit sinnerinut kiffartuussinissami isumaqatigiissutinut massakkut tapiissutigineqartartut iluini aningaasartuutigineqarsinnaassallutik.

Taamaakkaluartoq nunap immikkoortortaani kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutit appartinneqarsinnaassasut ilimananngilaq, kiffartuussinissamimmi isumaqatigiissutinut tapiissuteqarnissamik kinguneqartussamik, kiffartuussinissami isumaqatigiissuteqarfiup iluani angallassinissamik tunngavissap annikillinera angallassinermi aningaasaqarnermut ajorseriaataasinnaasoq ilimagineqartariaqarmat. Allatut oqaatigalugu, illoqarfiit nunaqarfiillu sinnerinut timmisartuussisarnermi inissanut aningaasartuutit qaffassasut ilimanarpoq.

8.14. Iliuseqarnissami tunngavissat eqikkarneqarnerat

Siuliani immikkoortoq tunngavigalugit aalajangiisussat tunngavissaat tulliuuttut eqikkarnqarsinnaapput:

	Ullutsinni nalinganut naatsorsorlugu inerneranut sunniutissat mio. koruuninngorlugit. 2018 - 2050
Sanaartornerup ingerlanerani ukiumut marloriarluni aningaasaliilluni ukiumoortumik aningaasanut inatsisitigut aningaasaliineq. Aningaasaliineq atugarissaarnermut aningaasaliinertut isigineqassaaq.	Aningaasanut Inatsisitigut aningaasaliineq 86 mio. koruunit.
Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarnerisigut Mittarfeqarfiit isertittagaat annertusissapput. Tamatuma kingunerisaanik umiarsuarmik angalanissami billetsit qularnanngitsumik akisunerulissapput, umiarsuarnillu ingerlatsisut isertittagaat annikillissallutik.	Isertitat 8 mio. koruuninik amerlanerussapput.
Illoqarfinnut aqqusaartarluni, annertusaallunilu niuerneramik tunngaveqartumik timmisartuussisoqartalernissaa naatsorsuutigineqarmat, kiffartuussinissamik isumaqatigiissut atorunnaassaaq	9 mio. koruunit sipaarutigineqassapput.
Umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersinneqarsinnaappata, umiarsuarmut kiffartuussinermik isumaqatigiissut atorunnaassaaq.	48 mio. koruunit sipaarutigineqassapput.

Tabel 8-5: Aningaasatigut iluanaaruteqarnerunissamut iliuseqarnissami tunngavissat pillugit naatsorsuutiginngisamik pisoqassagaluarpat kingunissaanik misissueqqissaarneq.

9. INGERLATSINERMI ANINGAASARTUUTIT MISSOQQISSAARNERAT

9.1. Mittarfinnut ataatsimoortumik sanaartortitsinissami missingersuutit

Asfaltigaanngitsumik 650 meterinik kiisalu asfaltigaasumik 799 meterinik mittarfeqarluni, mittarfinnut ataasiakkaanut sanaartornermi missingersuutit siuliani immikkoortumi nassuiaatigineqarput. Malitsigisaanik inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnissaat siunertaralugu, sanaartornissami missiliuutit tulliuuttut eqikkarneqarsinnaapput:

	Qeqertarsu aq	Qasigiann guit	Kangaatsi aq	Qeqertarsuaq	Qasigian guit	Kangaa tsiaq
Mio koruunit	Asfaltigaan ngitsoq 650	Asfaltigaan ngitsoq 650	Asfaltigaan ngitsoq 650	Asfaltig aq 799	Asfaltiga q 799	Asfaltiga q 799
Sanaartornissami aningaasartuutissat	60,5	81,1	79,5	82	99,8	96,8
Aningaasartuutissat allat	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Aningaasaliisutissat katillugit	70,5	91,1	89,5	92	109,8	106,8

Tabel 9-1: Sanaartornissami missiliuutit mio. koruuninngorlugit.

9.2. Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi aningaasartuutaannut sunniutissat

9.2.1 Mittarfeqarfiit angallassinermi isertitai, ingerlatsinermilu aningaasartuutai

Mittarfeqarfiit timmisartunut akigititai, qulimiguulinnut akigititaannit qaffasinnerummata, qulimiguullit atorunnaarlugit timmisartut atorineqalerpata isertitanut sunniuteqassaaq. Qulimiguulinnut mittarfimmik ingerlatsinermit, timmisartunut mittarfimmik ingerlatsinermi aningaasartuutit qaffasinnerunerinik tamanna patsiseqarpoq, akigititanullu sunniuteqarluni. Taamaalilluni qulimiguulinnik angalasunut sanilliullugu timmisartunik angalasunut akigititat 66 procentimik qaffasinnerupput, soorluttaa qulimiguulimmut (Bell 212) aallarnermi akigititamut sanilliukkaanni, timmisartumut (Dash 6) aallarnermi akigititaq pingasoriaammik qaffasinnerusoq.

Erseqqissaatigineqassaaq, qulimiguulik H155 assigisaaluunniit nutaaq, aallarnermi akigititanut tunngaviummut Bell 212-itulli tinginermi oqimaassuseqartussaammata (MTOW - 5.000 kg-t missaat), Mittarfeqarfiit H155-imik assigisaanilluunniit atuileraluarpata ingerlatsinermi inernerit taamaaginnassammata.

Erseqqissaatigineqassaaq, Mittarfeqarfiit 2020-mi akigititaannut nutaanut, 2019-imut sanilliullugu 5 %-imik qaffasinnerusut, misissueqqissaarnermi matumani aallaavigineqarmata.

Mittarfeqarfiit angallassinerminni isertitassatut naatsorsuutaasa tulliuttumi naatsorsorneqarnerini akigititat taakku ikkunneqarput. Erseqqissaatigineqassaaq, naak Bell 212-inut sanilliullugu Dash 8-200-t ilaasoqarsinnaanerugaluartut, 2017-imisulli aallarnert, taamaalillunilu aamma akulikissutsit taamatulli amerlatigissasut naatsorsuutigineqarmat. Taamaakkaluartoq naatsorsuutigineqarpoq, Dash 8-200-nik timmisartuussisarnermi timmisartut aqquusaaginnartassasut, aqquusaarnerillu tamaasa ilaasinnaasut killeqartassallutik. Taamaakkaluartoq niuernermik tunngaveqarluni timmisartuussisarneq isiginiassagaanni, timmisartuussisarmissat angalanianut timmisartuutileqatigiiffiup naleqqussartassagai avaqqunneqarsinnaanngilaq.

Illoqarfinni taakkunani pingasuni mittarfiliortoqarnissaanik pilersaarutigineqartuni massakut qulimiguulinnut mittarfiit ujaraaqqanik ivikkanilluunniit qalliateqarput, aputeqarujussuartinngulu sermeqartillugulu qulimiguullit missinnaasarlutik. Mittarfiit suluunnarnik, allunaasanillu nalunaaqutsersugaapput.

Qulimiguulinnut mittarfiit nunap immikkoortortaani timmisartunut mittarfinngortinneqassappata, mittarfiit aserfallatsaalineqartassapput, soorlutaaq mittarfik, timmisartut ingerlaartarfii, mittarfiullu saani unittarfiit timmisartut aallartinnagit, mitsinnagillu aputaajarneqartassasut. Suliassat taakku nutaat isumaginissaanni atortussat nutaat pissarsiarineqartariaqassapput, sulisussaqaqtariaqarlunilu. Sumiiffimmi entreprenørit aamma/imaluunniit kommunip teknikkimut immikkoortortaa suleqatigineqarsinnaapput. Taamaattoqassappat sumiiffimmi entreprenøri mittarfimmi suliaqarsinnaanissaminut pisariaqartunik isumannaallissaanermi akuersissutaateqassaaq.

Eqikkaaraani massakut Mittarfeqarfiit qulimiguulinnut mittarfinnik ingerlatsinerinut sanilliukkaanni, mittarfinnik ingerlatsinissaanni aningaasartuutit annertuumik qaffassapput. Mittarfittaassani aningaasartuutissat nalilersorneqarnerini, Qeqertarsuup Tunuani nunap immikkoortortaani mittarfittaassat angissusaannut, angallattussallu amerlassusissaannut nallersuunneqarsinnaasuni qaninnerpaami Paamiuni Mittarfimmi kisisit pingaarnert tunngavigineqarput. Ilanngullugu oqaatigineqassaaq, Dash 8-200-t mittarfinnut missinnaassappata, ikuallattoqaratarsinnaaneranut, annaassiniarnissamilu mittarfimmi upalungaarsimasoqartariaqarmat.

Mittarfeqarfiit Paamiuni mittarfimmik 2018-imi ingerlatsinermi katillugit 5,2 mio. koruunit aningaasartuutigaat. Tamatumani ikuallattoqaratarsinnaaneranut upalungaarsimaneq ukiumut 1,5 mio. koruunit missaannut naatsorsorneqartoq ilaavoq. Imaappoq, mittarfimmik ikuallattoqaratarsinnaaneranut upalungaarsimasoqartinnagu ukiumut ingerlatsinermi aningaasartuutissat 3,7 mio. koruuniussapput. Mittarfiit 650 meterinik takitigisut ikuallattoqaratarsinnaaneranut upalungaarsimasoqassanngitsut, mittarfiilli 799 meterinik takitigisut Dash 8-200-nit miffigineqartassappata ikuallattoqaratarsinnaaneranut upalungaarsimasoqartussaammata taakkunani upalungaarsimasoqassasoq misissueqqissaarnermi naatsorsuutigineqarpoq.

9.2.2 Nunap immikkoortortaani mittarfissani Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi angusassaattut naatsorsuutigisat

Eqikkaraanni qulimiguulinnut taakkununga piusunut pingasuusunut, sumiiffinnilu taakkunani pingasuusuni asfaltigaallutik 799 meterinik takitigalutik mittarfissani ingerlatsinermi ukiumut aningaasartuutissatut naatsorsuutigineqartut ima ipput:

	Angalasut, aallarnermi akigititat il.il.	Ingerlatsinermi, allaffissornermilu aningaasartuutit	Ingerlatsinermi angusat
Asfaltigaanani 650 m.			
Qeqertarsuaq	0,7	-3,7	-3,0
Qasigiannugit	0,8	-3,7	-2,9
Kangaatsiaq	0,1	-3,7	-3,6
Katillugit, 650 m.	1,5	-11,2	-9,7
Asfaltigaalluni 799 m.			
Qeqertarsuaq	1,1	-5,2	-4,1
Qasigiannugit	1,3	-5,2	-3,9
Kangaatsiaq	0,5	-5,2-	-4,7
Katillugit, 799 m	2,9	-15,6	-12,7

Tabel 9-2: Qulimiguulinnut, nunallu immikkoortortaani mittarfinnut ukiumut ingerlatsinermi missingersuutit. Aallerfik: Mittarfeqarfiit 2018-imi naatsorsuutai, nunallu immikkoortortaani mittarfinnut nalliiinerit.

Taamaalilluni qulimiguulinnit massakut angalasartut aallaavigalugit mittarfiit taakku pingasut asfaltigaanngippata asfaltigaappatalu pillugit suliniut, Mittarfeqarfiit ingerlatsinermi ukiumut 12 mio. koruuninik annaasaqaataaffiussaaq, taamaassappallu Namminersorlutik Oqartussat Mittarfeqarfinnut naleqqataanik tapiissuteqartariaqartassallutik imaluunnit akigititat qaffanneqartariaqassapput aamma/imaluunniit billetsit akitsorneqartariaqassallutik.

Mittarfeqarfiit isertitaat aningaasartuutaallu pillugit ingerlatsinermi, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerinut kinguneqaataasussat, mittarfeqarfiit taakku pingasut immikkut periarfissaat pillugit immikkoortup siuliani sammineqarput. Uani umiarsuarmik angalasartut timmisartumik angalasalersillugit, ataatsimik periutsumik tunngaveqarluni angallasseriaaseq pillugu taamatulli ippoq.

9.3. Namminersorlutik Oqartussat timmisartuutileqatigiinnut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutai

Timmisartunut, qulimiguulinnut, umiarsuarnullu tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit nutaat 2021-mi atuutilertussanngorlugit, Namminersorlutik Oqartussat 2020-p aallartinnerani suliaralugit aallartittussaavai. 2020-p upernaani suliassaq aallartisarneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaq taanna qanoq inerineqarumaarnersoq suli ilisimaneqanngimmat, ingerlatsiumaartussat, angallavigineqarumaartartussat, akukilissusissat, atortussat, pissutsillu allat eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqarsinnaasut nassuiaatigineqanngillat.

Qeqertarsuup Tunuanut massakut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutaasoq ukiumut 24,0 mio. koruuninik naleqarpoq, taakkunanngalu 3,1 mio. koruuniusut misissueqqissaarnermi matumani pineqarlutik qulimiguulinnut mittarfinnut angallaffiunerpaanut tunngassuteqartutut naatsorsorneqarluni.

Timmisartuutileqatigiiffiup ingerlatsinermi aningaasartuutigisartagai, pingaartumillu qulimiguulinnut timmisartunulluunniit nutaanut aningaasartuutissai apeqqutaallutik, 2021-mut ukiunullu tulliuttunut Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissat nutaat, massakut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut atuuttunit akisuninngorsinnaapput. Kisianni aamma akulikissusissat angallavissallu apeqqutaatillugit, pingaartumillu Qeqertarsuup Tunuani niuernermit tunngaveqarluni timmisartuussisarnermut ilaatillugu Dash 8-200-nik timmisartuussisoqartarsinnaappat isumaqatigiissutit akikinnerulersinnaapput. Taamaalilluni nalornineq taanna 10 %-ikkaarlugit takussusiorneqarsinnaavoq:

	-30%	-20%	-10%	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit missingersorneri	10%	20%	30%
Qeqertarsuaq	0,84	0,96	1,08	1,2	1,32	1,44	1,56
Qasigiannugit	0,84	0,96	1,08	1,2	1,32	1,44	1,56
Kangaatsiaq	0,49	0,56	0,63	0,7	0,77	0,84	0,91
Qeqertarsuup Tunua katillugit	16,8	19,2	21,6	24,0	26,4	28,8	31,2
Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit katillugit	110,5	126,2	142,0	157,8	173,6	189,4	205,1

Tabel 9-3: Illoqarfinnut taakkununnga pingasuusunut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissanut aningaasartuutissat missingersorneri pillugit naatsorsuutiginnngisamik allatut pisoqassagaluarpat kingunissai pillugit misissueqqissaarneq (mio. kr.)

Naatsorsuutiginnngisamik allatut pisoqassagaluarpat kingunissai pillugit misissueqqissaarnerup takutippaa, illoqarfiit pingasuusut Qeqertarsuup, Qasigiannugit, Kangaatsiallu timmisartuunneqartarnerinut tunngatillugu annikitsuinnarmik nikingassuteqaraluarpalluunniit, tamanna ataatsimut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasaqarnikkut annertuumik kinguneqarsinnaasoq, taamaalillunilu periarfissani assigiinngitsuni imminut akilersinnaassuseq sunnerneqarluni. Assersuutigiinnarlugu ullumikkut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut sanilliullugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissaq tamakkiisoq 30 %-imik akisuninngussagaluarpat, illoqarfinnut taakkununnga pingasuusunut Qeqertarsuarmut, Qasigiannuganut, Kangaatsiamullu Namminersorlutik Oqartussat ukiumut aningaasartuutigisartagai 1 mio. koruunit missaannik annertunerulissapput, assigiinnarpaalu suliniummut piffissatut isigineqartumut 2021-mit 2050 tikillugu 29 mio. koruunit missaannik aningaasartuuteqarnerussasut. Qeqertarsuup Tunuanut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutit tamakkerlugit isiginiassagaanni, 30 procentimik qaffaaneq ukiumut 7 mio. koruuninik, imaluunniit 2021-mit 2050 tikillugu 200 mio. koruuninik naleqassaaq.

Erseqqissaatigineqassaaq, nunap immikkoortortaani mittarfissani pingasuusuni timmisartuussisoqartalerneqatigut, Qeqertarsuup Tunuani illoqarfiit nunaqarfiillu sinnerisa qulimiguulinnik timmisartuunneqartarnerini inissat atorluarneqarnissaat ajorseriassammatt. Nunap immikkoortortaani pingasunik mittarfiliortoqarpat, Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnik timmisartuussinernik ingerlatsillutik, ukiumullu 4.300-nik ilaasoqartarlutik qulimiguulinnut mittarfiit sulii aqqaneq-marluussapput.

Illoqarfinnut mittarfiliorfissanut tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut sipaaruteqaratartoqarsinnaagaluarpalluunniit, sumiiffiit sinnerinut tunngatillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissat akisunerulersinnaapput.

10. INUIAQATIGIIT ANINGAASAQARNERISA MISISSOQQISSAARNEQARNERAT

10.1. Aallarniutitut oqaaseqaatit

Qulimiguulinnik ingerlatsinermi kiisalu qulimiguulinnut taarsiullugu timmisartunik atuilemissami inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut sunniutissat immikkoortumi matumani saqqummiunneqarput. Periarfissani tamani 2018-imit 2050 tikillugu misissoqqissaarfiuvoq.

Qulimiguulinnik timmisartuussisarnermi kiisalu asfaltigaanani 650 meterinik takitigisumik kiisalu asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisumik mittarfeqarluni timmisartuussisarnermi aningaasaliissutissat kiisalu aningaasartuutissat isertitassallu ullutsinni nalinganut (2018-imi naatsorsorlugu) naatsorneqarput. Tassa taanna inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut tamakkiisumik sunniutaasussa – ilanngaattissat ilanngaatiginagit naliliinermik taaneqartartoq.

Tamatuma saniatigut sanaartornissami aningaasartuutissat ullutsinni nalinganut naatsorsuinermit artukkiinatik periarfissani ullutsinni nalinga naatsorsorneqarpoq, aningaasaqarnermullu tunngatillugu piumasaqaataasut kisiisa eqqarsaatiginagit piumasaqaataasut allat aalajangiisussanut atuutissappata, tamanna "Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutaasussanik nalilersuinermit suliaqarnermut ilitsersuut"-itigut pisinnaatinneqarluni. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut tunngatillugu naatsorsuinerit, sanaartornissami aningaasaliissutinut matumani ilaatinneqanngillat. Tassa taanna politikikkut takorluukkat pingaartitallu aallaavigalugit, ilanngaattissat ilanngaatigalugit naliliinermik taaneqartartoq.

Kiisalu ullutsinni umiarsuarmik angalasartut Dash 8-200-nik timmisartuussisarneq aallaavigalugu timmisartortalerinissaat isigalugu, ataatsimik periutsumik tunngaveqarluni angallasseriaaseqarnissaq pillugu periarfissaq allaaserineqarpoq. Periarfissami matumani Aningaasanut Inatsisitigut immikkut aningaasaliisoqassasoq aamma naatsorsuutigineqarpoq.

10.2. Tunngavigineqartut

Siuliani oqaatigineqareersutut, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfiup Rambøll Management Consulting suleqatigalugu 2014-mi saqqummersitaani "Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutaasussanik nalilersuinermit suliaqarnermut ilitsersuut"-ini malittarisassat aallaavigalugit misissueqqissaarneq ingerlanneqarpoq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerini, periarfissatut misissuiffigineqartuni tamani nalinginnaasumik tunngavissat arlaqartut atorineqarput. Nalinginnaasumik tunngavigineqartut taakku tabelimi tulluittumi takuneqarsinnaapput:

Kingumut naatsorsuinermit erniaritinneqartoq	4%
Akigititaq	2018-imi akit aalajangersimasut

Piffissaq misissueqqissaarfiusoq	2018 – 2050
Piffissaq ingerlatsiviusoq	2025 – 2050
Piffissaq sanaartorfiusoq, Qeqertarsuup Tunua	2023-2024
Nunap immikkoortortaanni angallassinermi annertuseriaat	0%

Tabel 10-1: Nalinginnaasumik tunngavigineqartut.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnissaanni Danmarkimi Finansministeriap ilitersuusaa mallillugu, kingumut naatsorsuineri erniarititaq aalajangerneqarpoq.

10.3. Sanaartornissami aningaasartuutissat

Mittarfinnut taakkununga pingasuusunut sanaartornissami aningaasartuutissatut ilimagineqartut ima isikkoqarput:

	Qeqertarsu aq	Qasigiannng uit	Kangaatsia q	Qeqertarsu aq	Qasigiannng uit	Kangaatsia q
Mio. kr.	650 Asfaldtigaa nngitsoq	650 Asfaldtigaa nngitsoq	650 Asfaldtigaa nngitsoq	799 Asfaltigaq	799 Asfaltigaq	799 Asfaltigaq
Sanaartorn ermi aningaasar tuutit	60,5	81,1	79,5	82	99,8	96,8
Aningaasar tuutit allat	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Ataatsimut aningaasali issutit	70,5	91,1	89,5	92	109,8	106,8

Tabel 10-2: Sanaartornissami missiliuut mio. koruuninngorlugu

10.4. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerini inernerit

Qeqertarsuarmi, Qasigiannguani, Kangaatsiamilu mittarfiliortoqassappat Mittarfeqarfii ukiumut isertitassaattut aningaasartuutissaattullu naatsorsuutigineqartut aamma nassuiaatigineqarlutik, immikkoortumi 10.1-imi ilimagisatut nassuiaatigineqartut, inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa misissoqqissaarneqarnerini isertitassat aningaasartuutissallu aallaaveqarput. Piffissami misissoqqissaarfiusumi angalasartut allannagnissaat naatsorsuutigineqanngimmat, piffissami misissoqqissaarfiusumi ukiumut isertitassat aningaasartuutissallu taamatulli allannagussanngitsut naatsorsuutigineqarpoq.

Mittarfeqarfiit sanaartortitsinissami aningaasaliissutissaasa, ingerlatsiner mi aningaasartuutissaasa, ingerlatsiner milu isertitassasa ullutsinni nalingi Tabel 10-3-mi takussuserneqarput. Tabelimi takuneqarsinnaavoq, asfatigaanani 650 meterinik kiisalu asfaltigaalluni 799 meterinik takitigisunik mittarfeqarsinnaanermut sanilliukkaanni, qulimiguulimmik ingerlatsineq attatiinnarneqaruni ullutsinni nalinga minnerpaamik negativimik sunnerneqasassoq. Kisianni tabelimi talerpiatatungaani isorlermi aningaasaliissutitaqanngitsumik ataatsimik periutsumik tunngavilimmik periarfissalimmi, tamanna atuutinngilaq. Tamanna immikkoortumi tuller mi ersarinnerusumik sammineqassaaq.

Timmisartunik ingerlatsilluni periarfissani tamani ingerlatsiner mi angusanit ullutsinni nalinga negativusooq takuneqarsinnaavoq. Imaappooq, qulimiguulinnik ingerlatsiner mut sanilliullugu timmisartunik ingerlatsiner mi Mittarfeqarfiit isertitaat qaffattussaagaluartulluunniit, qulimiguulinnut mittarfinnik ingerlatsiner mut sanilliukkaanni mittarfinnik ingerlatsiner mi aningaasartuutinit isertitat amerlanerunngillat.

Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasartuutit naatsorsorneqarnerini, massakkut 2017-imit 2020 tikillugu kiffartuussinissami isumaqatigiissutini aningaasartuutit aallaavigineqarmata. 2021-mit kiffartuussinissami isumaqatigiissutissat qanoq imaqaassanersut suli ilisimaneqanngilaq.

	Qulimiguulinnut mittarfik Marlunnik periutsumik tunngavilik	Timmisartooq Marlunnik periutsumik tunngavilik Asfaltigaanani 650 m.	Timmisartooq Marlunnik periutsumik tunngavilik Asfaltigaalluni 799 m	Timmisartooq Marlunnik periutsumik tunngavilik, Asfaltigaalluni 799 m, aningaasaliissutitaqanngitsoq	Timmisartooq Ataatsimik periutsumik tunngavilik Asfaltigaalluni 799 m, aningaasaliissutitalik	Timmisartooq, asfaltigaalluni 799 m, ataatsimik periutsumik tunngavilik, aningaasaliissutitaqanngitsoq
	Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6
Sanaartornermi aningaasartuutit		-202	-248	0	-248	0
Mittarfeqarfiit Isertitat	19,1	31,4	31,4	31,4	95,1	96,3

Mittarfeqarfiit Ingerlatsiner aningaasartuutit	-8	-141	-198	-198	-225,0	-225,0
Timmisartuussiner nut kiffartuussiner isumaqatigiissutit	-39	-39	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut timmisartuussinertaqanngitsoq			
Umiarsuarmik angallassinernut kiffartuussiner isumaqatigiissutit	-122	-122	Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutitigut umiarsuarmik angallassinertaqanngitsoq			
Katillugit	-149,9	-472,6	-414,6	-166,6	-377,9	-128,7

Tabel 10-3: 2018-imi nalinganut naatsorsorlugu, 2023-milu sanaartortitsinissap aallartinneqarnissaa aallaavigalugu periarfissani assigiinngitsuni inuiaqatigiit aningaasaqarnerini tamakkiisumik inernerit mio. koruuninngorlugit

Mittarfeqarfiit sanaartortitsinissami aningaasaliissutissai, ingerlatsiner
aningaasartuutissai, ingerlatsinermilu isertitassai kiisalu kiffartuussiner
isumaqatigiissutinut aningaasartuutit eqqarsaatigineqarlutik, qulimiguulinnik
ingerlatsilluni tunngaviusumik periarfissami ullutsinni nalinga qaffasinnerpaasoq tabel
10-3-mi takuneqarsinnaavoq. Tassa taanna Kolonni 1-imi, 2-mi, 3-milu
naatsorsorneqarluni, ilanngaattissat ilanngaatinagat naatsorsueriaatsimik
taaneqartartoq.

Dash 6, Twin Otter-inik atuilluni periarfissaq niuerneramik tunngaveqarluni
ingerlanneqarsinnaanngitsoq ilimagineqarmat, qulimiguulinnik, asfaltigaananilu
mittarfimmik 650 meterinik takitigisumik ingerlatsilluni periarfissani (kolonni 2 aamma
3) aningaasartuutissat, kiffartuussinissami isumaqatigiissutinut ikkunneqarput. 2021-
mit ukiunullu tulluuttunut kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissat, 2017-imit 2020
tikillugu isumaqatigiissutitulli issasut uani ilimagineqarpoq.

Dash 8-200-nik atuilluni mittarfinnut asfaltigaallutik 799 meterinik takitigisunik
mittarfeqarnermi (Kolonni 3), kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinit
tapiissutitaqanngitsumik niuerneramik tunngaveqarluni ingerlatsilluni timmisartut
aqqusaartassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Timmisartunik, taamaalillunilu pisariaqartumik aningaasaliissutissat, mittarfinnik
qanorluunniit ingerlatsisoqaraluarpat, ullutsinni nalinga negativuussasoq
pingaarnerpaatut takuneqarsinnaavoq. Qeqertarsuarmi, Qasigianguani,
Kangaatsiamilu mittarfinnik taakkuninnga pingasunik mittarfilliorsinnaanermut atatillugu
ingerlatsinissami aningaasartuutissat, sanaartortitsinissamilu aningaasaliissutissat
matussuserneqarnissaannut, mittarfinnik ingerlatsineq naammangilaq.

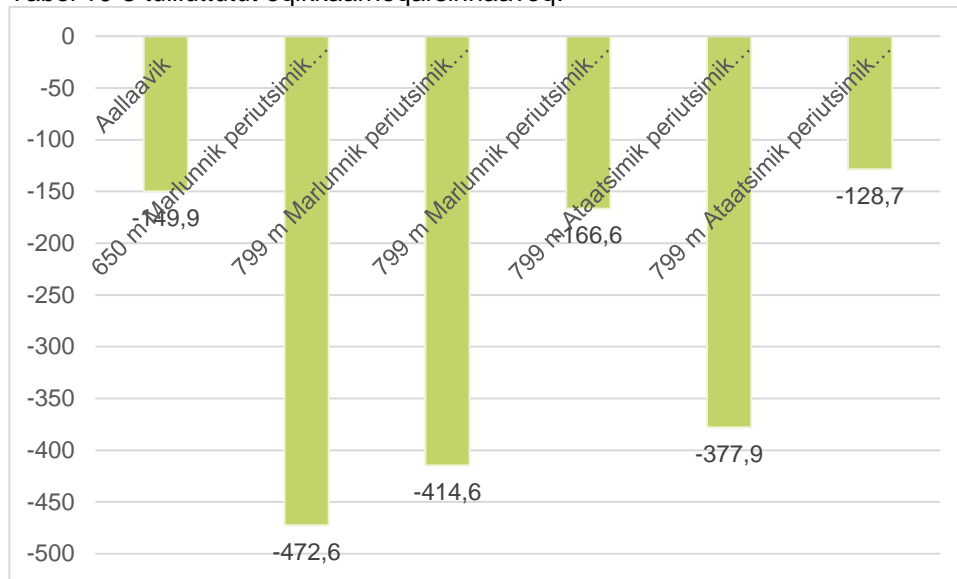
Sanaartornissami aningaasaliissutissat Aningaasanut Inatsisitigut immikkut aningaasaliissutigineqarnissaat naatsorsuutigineqarluni periarfissaaq, Kolonni 4-mi takutinneqarpoq. Tassa taanna siuliani taaneqarluni ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit naatsorsuineq.

Ullutsinni umiarsuarmik qulimiguulinnillu angalasartut tamarmik Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiamilu mittarfinnit/mittarfinnut ataatsimik periutsimik tunngaveqarluni angalasalissasut kolonni 5-imi 6-milu naatsorsuutigineqarpoq. Naatsorsuinerit tamamik ilanngaattissat ilanngaatiginagit, ilanngaattissallu ilanngaatigalugit naatsorsorneqarput, imaappoq sanaartornissami aningaasaliissutissat ilanngullugit, ilanngunnagillu. Sanaartornissami aningaasaliissutissat eqqaassanngikkaanni, ataatsimillu periutsimik tunngavilimmik angallasseriaaseqartoqalissappat, ullumikkut qulimiguulimmik timmisartuussisarnermi ullutsinni nalingata assinganik angusaqartoqarsinnaavoq.

Erseqqissaatigineqassaaq, isumalluarnartumik naatsorsuuteqarluni umiarsuarmik angalasartut nuutsinneqarnissaannik periarfissaaq aatsaat anguneqarsinnaassamat, tassalu umiarsuarmik angalasartut akisunerusumik timmisartortalersinnaassasut, timmisartuussisarnerlu namminersorlutik angallataatilinnit unammillernertaqanngitsumik niuerneramik tunngaveqarsinnaassasoq. Taamaakkaluartoq sumiiffimmi angalasartut 62 procentiinit atorneqartarluni ullumikkut akikinnerusumik angalasinnaaneq periarfissaajunnaarsinneqarpat, niuerneramik tunngaveqarluni imaatigut angallassisoqartannginnissaa naatsorsuutigissallugu qularnarpoq. Taamaattumik qulimiguulimmik timmisartuussisarneq atorunnaarlugu allatut iliuuseqartoqarneratigut, aningaasaqarnikkut pitsaanerusumik angusaqartoqarsinnaassanersoq aamma qularnarpoq.

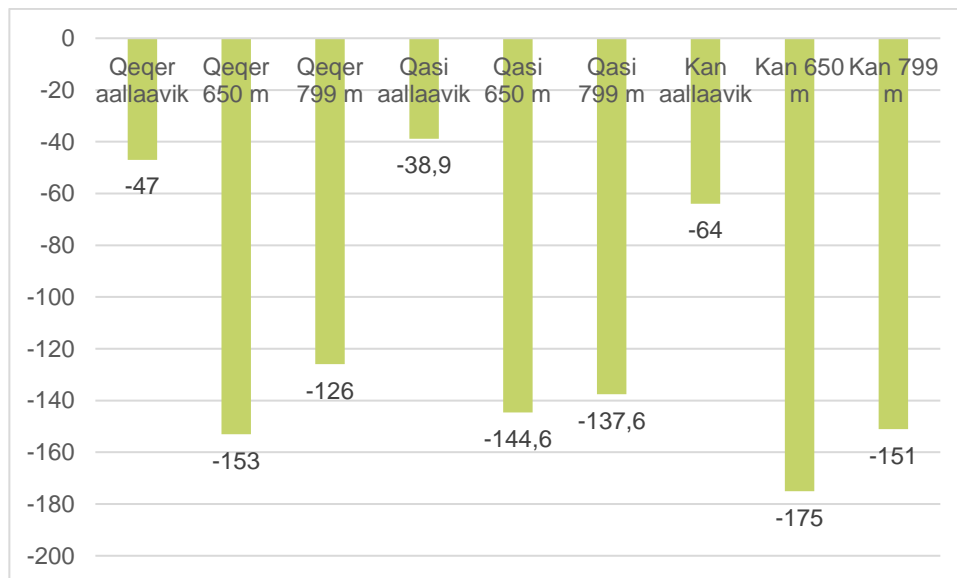
Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, mittarfiliornermi timmisartunillu timmisartuussisalernermi, nunap immikkoortortaani illoqarfiit nunaqarfiillu sinnerisa qulimiguulinnik timmisartuunneqartarnerini inissanik atuilluarnissap annikinnerulernissaanik kinguneqassamat. Qeqertarsuup Tunuani illoqarfiit pineqartut taakku pingasut qulimiguulinnik timmisartuunneqartarunnaarpata, qulimiguulinnik timmisartuussisarnermi imminut akilersinnaassuseq ajorseriassaaq.

Tabel 10-3 tulluuttut eqikkaarneqarsinnaavoq:

Takussutissiaq 10-1: Mittarfiit takissusaat aallaavigalugit qulimiguulinnut timmisartunullu ataatsimut ullutsinni nalingi (mio. kr.).

Taamaalilluni mittarfinnut agguaqatigiissillugu ullutsinni nalingi ima ipput:

Takussutissiami naalisaanerit: Qeqertarsuaq (Qeqer), Qasigiannugit (Qasi) aamma Kangaatsiaq (Kan)

Takussutissiaq 10-2: Sanaartornissami aningaasaliissutissat kiisalu marlunnik periutsimik tunngavilimmik angallasseriaaseqarneq ilanngullugit, mittarfinni misissueqquissaarfiusuni ullutsinni nalingi (mio. kr.)

Naatsumik inerniliineq:

Sanaartornissaq ingerlatsinissarluk eqqarsaatigalugit, sinerissami mittarfinni piusuni timmisartut Dash 8-200-t atorneqartartut atorneqarsinnaasunngorlugit Qeqertarsuarmi, Qasigiannuani, Kangaatsiamilu asfaltigaallutik 799 meterinik takitigisunik pingasunik mittarfiliortoqarsinnaavoq. Mittarfiit asfaltigaallutik 650 meterinik takitigisut timmisartunut mikinerusunut soorlu Dash 6, Twin Otter-inut naammassapput, kisianni mittarfiit masatsillugit quasatsillugillu akuersaarneqarsinnaasumik timmisartut "payload"-eqarnissaat (oqimaassuseqarnissaat) pillugu, mittarfiit 799 meterinik takitigissasut ingerlatsisut innersuussutigaa. Illoqarfinnut taakkununga pingasuinnarnut allaanerusumik timmisartoqartitsissagaanni ingerlatsinermut naleqqunnaviangilaq, imminullu akilersinnaanaviarani.

Massakkut qulimiguulinnut mittarfeqarluni, qulimiguulinnillu timmisartuussisarluni timmisartuusseriaatsimut sanilliukkaanni, illoqarfinni taakkunani pingasuni immikkut periarfissani tamani mittarfiit assigiinngitsunik takissuseqartillugillu assigiinngitsunik timmisartuusseriaaseqartikkaanni (ataatsimik marlunnillu periutsimik tunngavilimmik timmisartuussineq), ullutsinni nalinganut negativimik sunniuteqassaaq. Aatsaat sanaartornissami aningaasaliissuteqanngikkaanni, tamakkiisumillu ataatsimik periutsimik tunngavilimmik aatsaat timmisartuussisoqartalerpat, ullumikkut qulimiguulimmik timmisartuussisarnermit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pitsaanerusoq anguneqarsinnaassaaq.

Mittarfinnik taakkuninnga pingasunik nutaanik sanaartortoqassappat Mittarfeqarfiit aningaasaqarnikkut annertuumik artukkerneqartussaapput, qulimiguulinnimmi mittarfinnik ingerlatsinermut sanilliukkaanni mittarfinnik ingerlatsinermi aningaasartuuteqarnerunissaq, angallassinermi annerusumik isertitassanit matussuserneqarsinnaanngimmat.

Mittarfittaassamut aningaasaliissuteqarnissaq kissaatigineqassappat, Aningaasanut Inatsimmi ukiumoortumik sanaartornissami sinaakkutissani aningaasat tulleriarneqartariaqassapput. Uani maluginiarneqassaaq, Missingersuutit pillugit inatsisip § 18-ia naapertorlugu, Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqarnissamut Aningaasaateqarfimmit aningaasat atorneqarsinnaassanersut qularnamat.

Misissueqqissaarnerit kingunerisaannik siunnersortit innersuussutigaa, Bell 212-it massakkut atorneqartut qulimiguulinnit nutaaliaanerusunik taarserneqarlutik, massakkut qulimiguulinnik ingerlatsineq ingerlatiinneqassasoq.